

Hallituksen esitys Eduskunnalle kuntien ympäristönsuojelun hallintoa koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tarkoituksena on järjestää ympäristönsuojelun hallinto kunnissa sekä yhtenäistää ja kehittää ympäristönsuojelutehtävien hoitoa.

Lakiehdotuksen mukaan kunnilla olisi yleinen velvollisuus valvoa ja edistää ympäristönsuojelua. Luontoa ja muuta ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä kunnan asukkaille turvataan terveellinen, viihtyisä ja virikkeellinen elinympäristö. Lääninhallitus valvoisi ja ohjaisi ympäristönsuojelua läänin alueella ympäristöministeriön alaisena.

Ympäristönsuojelun yleissuunnittelua ja sen soveltamista yhteen kunnan muun toiminnan kanssa johtaisi kunnanhallitus. Ympäristönsuojelun tehtävien hoitamista varten tulisi kunnassa olla ympäristönsuojelulautakunta. Jos kunnan henkikirjoitettu asukasluku on alle 3 000, kunnanvaltuusto voisi päättää, että ympäristönsuojelulautakunnan tehtävät hoitaa muu lautakunta tai kunnanhallitus taikka niiden jaosto.

Lakiehdotuksessa määritellään ympäristönsuojelulautakunnan tehtävät. Ympäristönsuojelun yleisten valvonta- ja edistämistehtävien lisäksi ympäristönsuojelulautakunta huolehtisi vesilain mukaisista vesilautakunnan tehtävistä. Kunnassa ei siten enää olisi erillistä vesilautakuntaa. Lautakunnalle siirrettäisiin kunnan ilmansuojeluviranomaisen tehtävät sekä jätehuollon valvonta. Jätehuollon käytännön järjestämisestä huolehtisi kunnanhallitus tai johtosäännössä määrätty lautakunta.

Vesilain, ilmansuojelulain ja jätehuoltolain mukaisten tehtävien siirtäminen ympäristönsuojelulautakunnalle edellyttää näiden lakien muuttamista. Myös eräistä naapurussuhteista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että eräissä tapauksissa on ympäristönsuojelulautakunnalta hankittava lausunto.

Ympäristönsuojelulautakunnalle voitaisiin johtosäännössä antaa myös muita ympäristönsuoje-

lutehtavia, kuten luonnonsuojelun yleinen edistäminen kunnassa.

Ympäristönsuojelutehtävien hoitamista varten voi jokaisessa kunnassa olla yksi tai useampi viranhaltija. Virat voidaan perustaa päävirkoina, sivuvirkoina tai tehtävät voidaan yhdistää kunnan toiseen virkaan. Virat voisivat olla yhdistelmävirkoja tai useamman kunnan yhteisiä. Ympäristönsuojelun ammatillisella henkilöstöllä tulisi olla ympäristöministeriön hyväksymä pätevyys.

Kunnilla olisi oikeus saada valtionosuutta ympäristönsuojelutehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain mukaisesti. Valtionosuus maksettaisiin kunnille porrastettuna kantokykyluokituksen mukaisesti; keskimääräinen valtionosuus olisi 48 prosenttia.

Lakiehdotuksen mukaan kunnan viranomaisen tulisi ottaa toiminnassaan ympäristönsuojelu huomioon sekä olla ympäristönsuojeluasioissa tarpeellisessa yhteistyössä keskenään.

Ympäristönsuojelulautakunnalle olisi pyrittävä varaamaan tilaisuus tulla kuulluksi asioissa, joissa ympäristönsuojelulla on olennainen merkitys. Ympäristönsuojelulautakunnalla olisi myös oikeus saada kunnan ja valtion viranomaisilta lautakunnan tehtävien hoidon kannalta tarpeelliset tiedot.

Esitys liittyy valtion vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu sen yhteydessä käsiteltäväksi.

Ehdotetut lait on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivästä heinäkuuta 1986. Jotta ympäristönsuojelulautakunnat voisivat saada riittävät henkilöstövoimavarat jätehuoltolain ja ilmansuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseen ehdotetaan, että näiden lakien mukaiset tehtävät voitaisiin hoitaa nykyisin voimassa olevien säännösten mukaisesti vuoden 1988 loppuun.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	1.3. Laki ilmansuojelulain muuttamisesta	17
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	3	1.4. Laki vesilain 20 luvun 1 §:n muuttamisesta .	17
1.1. Tavoitteet	3	1.5. Laki eräistä naapuruussuhteista annetun lain	
1.2. Keinot	3	19 §:n muuttamisesta	18
1.2.1. Kunnan yleinen vastuu ympäristön-		2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	18
suojelemisesta	3	3. Voimaantulo	18
1.2.2. Ympäristönsuojelulautakunnat	4	LAKITEKSTIT	19
1.2.3. Ympäristönsuojelulautakunnan teh-		1. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta	19
tävät	4	2. Laki jätehuoltolain muuttamisesta	21
1.2.4. Valtion osallistuminen kunnan ym-		3. Laki ilmansuojelulain muuttamisesta	24
päristönsuojelutehtävien hoitamisesta		4. Laki vesilain 20 luvun 1 §:n muuttamisesta	26
aiheutuviin kustannuksiin	5	5. Laki eräistä naapuruussuhteista annetun lain 19	
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	5	§:n muuttamisesta	26
2.1. Nykyinen tilanne	5	LIITE	
2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	6	Rinnakkaistekstit	28
3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset	7	2. Laki jätehuoltolain muuttamisesta	28
4. Esityksen taloudelliset vaikutukset	9	3. Laki ilmansuojelulain muuttamisesta	34
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	9	4. Laki vesilain 20 luvun 1 §:n muuttamisesta	38
1. Lakiehdotusten perustelut	9	5. Laki eräistä naapuruussuhteista annetun lain	
1.1. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnos-		19 §:n muuttamisesta	39
ta	9		
1.2. Laki jätehuoltolain muuttamisesta	15		

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

Ympäristönsuojelun yhteiskunnallinen merkitys on voimakkaasti kasvanut. Tekniikan nopeaan kehittymiseen, taloudelliseen kasvuun sekä elinkeinoelämän ja yhdyskuntarakenteen muutoksiin on liittynyt yhä uusia, usein vaikeasti ratkaistavia ympäristöongelmia. Valtion ja kuntien viranomaiset joutuvat aikaisempaa huomattavasti enemmän käsittelemään merkityksellisiä ja monitahoisia ympäristöasioita. Kuntien lakisääteiset ympäristönsuojelutehtävät ovat lisääntyneet ja edellyttävät entistä monipuolisempaa asiantuntemusta.

Yhteiskunnalta edellytetään entistä tehokkaampia toimia luonnon ja muun elinympäristön säilyttämiseksi puhtaana, tervellisenä, viihtyisänä ja virikkeitä antavana. Ympäristöasioiden hoito valtionhallinnossa on pyritty kehittämään olosuhteiden edellyttämällä tavalla. Ympäristöministeriö, johon tärkeimmät valtionhallinnon ympäristötehtävät on siirretty, aloitti toimintansa 1 päivänä lokakuuta 1983. Valtion vuoden 1985 tulo- ja menoarvion yleisperustelujen mukaan siirretään ympäristöhallinnon kehittämiseksi vesihallitus yleishallinnollisesti ympäristöministeriön alaisuuteen vuonna 1986 muodostamalla siitä vesi- ja ympäristöhallitus. Vesiensuojelun lisäksi ympäristöministeriön hallinnonalalle siirretään vesien virkistyskäytön edistäminen ja tutkimustoiminta kokonaisuudessaan.

Lääninhallituksiin perustetaan lähivuosien aikana ympäristöosastot sekä lisätään muutoinkin niiden voimavaroja. Vesi- ja ympäristöpiirien muodostamisen yhteydessä tarkistetaan myös lääninhallitusten ja vesi- ja ympäristöpiirien välistä tehtävien ja toimivallan jakoa sekä tehdään henkilöstö- ja organisaatiojärjestelyjä. Ympäristöministeriö on lokakuussa 1984 asettanut projektiryhmän valmistelemaan vesihallinnon ja ympäristönsuojeluhallinnon uudelleenjärjestämistä. Tavoitteena on toteuttaa muutokset vuoden 1986 kuluessa.

Kunnissa ympäristönsuojelun hallinto on hajainen ja monelle tapaa selkiytymätön. Hallinnon voimavarat ovat lisääntyneisiin tehtäviin nähden yleensä riittämättömät ja toimintojen yhteensovittaminen on vaikeata. Hallinnon kehittämisen tarvetta on osoittanut muun muassa se, että useisiin kymmeniin kuntiin on viime vuosina perustettu vapaaehtoinen ympäristönsuojelulautakunta.

Kunnassa ei ole tarpeen keskittää ympäristöasiain hallintoa samassa määrin yhdelle viranomaiselle kuin valtionhallinnossa. Kaavoitus-, rakennus- ja asuntoasioita, joilla on ympäristönsuojelun kannalta suuri merkitys, voisivat edelleen hoitaa samat viranomaiset kuin tähänkin asti.

Ehdotuksella pyritään järjestämään kuntien ympäristönsuojelutehtävien hoito nykyistä yhtenäisemmäksi. Tulisi perustaa ympäristönsuojelulautakunnat, joille kuuluisi vastuu ympäristönsuojelun valvonnasta ja edistämisestä. Lautakunta hoitaisi muiden tehtäviensä ohella nykyisen vesilautakunnan tehtävät, toimisi kunnan ilmansuojeluviranomaisena sekä huolehtisi jätehuollon valvonnasta. Lisäksi sen tehtäväksi voitaisiin johtosäännöllä antaa luonnonsuojelun yleinen edistäminen sekä sellaisia muita ympäristönsuojelutehtäviä, joista muu kunnan toimielin ei lakisääteisesti vastaa. Uudistus ei lisäisi lakisääteisten lautakuntien määrää nykyisestä, koska vesilautakunnat samalla lakkautettaisiin.

Kuntien ympäristönsuojeluhallinnon järjestäminen sallisi ympäristönsuojelun tehtäviä ja toimivaltaa siirrettävän nykyistä laajemmin kunnille. Lisäksi se parantaisi kuntalaisten osallistumista ja vaikuttamismahdollisuuksia elinympäristöä koskeissa asioissa.

1.2. Keinot

1.2.1. Kunnan yleinen vastuu ympäristön suojelemisesta

Kunnan tehtävänä on huolehtia ympäristönsuojelusta. Kunnan vastuuta tähdentää kuntien ympäristönsuojelun hallintoa koskevan lakiehd-

tuksen säännös, jonka mukaan kunnan tulee alueellaan valvoa ja edistää ympäristönsuojelua siten, että luontoa ja muuta ympäristöä suojele-malla, hoitamalla ja kehittämällä kunnan asuk-kaille turvataan terveellinen, viihtyisä ja virikkei-tä antava elinympäristö. Ympäristönsuojelu tulisi tämän mukaan ottaa huomioon kunnan eri toi-mielinten toiminnassa. Tärkeitä kunnan toimin-toja tässä suhteessa ovat kuntasuunnittelu ja kaavoitus.

Lakiehdotuksen mukaan kunnanhallitukselle kuuluisi vastuu ympäristönsuojelun yleissuunnit-telusta ja sen sovittamisesta yhteen kunnan muun toiminnan kanssa. Myös muiden kunnan toimielinten tulisi tarpeellisessa määrin ottaa ym-päristönsuojelu huomioon toiminnassaan.

1.2.2. Ympäristönsuojelulautakunnat

Lakiehdotuksen mukaan kuntiin tulisi perustaa ympäristönsuojelutehtävien hoitamista varten ympäristönsuojelulautakunta. Jokaisella kunnalla tulee olla oma lautakunta ympäristönsuojeluteh-tävien hoitoa varten, koska nämä tehtävät ovat sangen laaja-alaisia ja edellyttävät paikallista eri-tisasiantuntemusta.

Lautakunnan perustamista kuhunkin kuntaan puoltaa myös tarve parantaa kuntien yhdenver-taisuutta ympäristönsuojeluasioiden hoidossa. Nykyisin kunnat hoitavat itse vesiasiat ja jäte-huollon valvonnan. Myös pääosa ilmansuojelu- ja luonnonsuojelutehtävistä samoin kuin ympäris-tönsuojelun yleinen edistäminen voidaan hyvin hoitaa kussakin kunnassa erikseen.

Pienissä kunnissa, joissa ympäristönsuojeluon-gelmat yleensä ovat vähäisiä, ympäristönsuojelu-lautakunnan perustaminen jäisi kunnan omaan harkintaan. Jos kunnan henkikirjoitettu asukaslu-ku on alle 3 000, kunnanvaltuusto voisi päättää, että ympäristönsuojelulautakunnan tehtävät hoi-taa muu lautakunta tai kunnanhallitus. Lautakuntaan tai kunnanhallitukseen sovellettaisiin tällöin, mitä ympäristönsuojelulautakunnasta on säädetty.

Ympäristönsuojelulautakunnassa tai sen tehtä-viä hoitavassa muussa toimielimessä voisi olla yksi tai useampi jaosto. Esimerkiksi vesiasioita varten voitaisiin perustaa jaosto.

1.2.3. Ympäristönsuojelulautakunnan tehtävät

Ympäristönsuojelutehtävien hoidon tehosta-minen edellyttää että ympäristönsuojelulauta-kunnan toimiala olisi laaja. Lautakunnan toimi-valta vesiasioissa, ilmansuojelussa ja jätehuollossa määräytyisi asianomaisten lakien mukaan. Vesila-kia (264/61) esitetään muutettavaksi siten, että vesilautakunnan tehtävät siirtyisivät ympäristön-suojelulautakunnan tai sen tehtäviä hoitavan muun toimielimen hoidettaviksi ja vesilautakun-nat lakkautettaisiin. Ilmansuojelulain (67/82) muutosehdotuksen mukaan kunnan ilmansuoje-lutehtävistä huolehtisi ympäristönsuojelulauta-kunta. Myös jätehuollon valvontatehtävistä huo-lehtisi ympäristönsuojelulautakunta. Jätehuolto-lakia (673/78) ehdotetaan muutettavaksi siten, että jätehuollon järjestäminen ja valvonta erotet-taisiin toisistaan. Jätehuollon järjestämisestä eli sen teknisestä suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaisi kunta, toisin sanoen kunnanhallitus tai johtosäännössä määrätty muu toimielin. Käytän-nössä nämä tehtävät hoitaisi useimmissa kunnissa tekninen lautakunta, kuten nykyisinkin. Kunnal-liset jätehuoltomääräykset antaisi kunnanhallitus.

Lakiehdotuksen mukaan ympäristönsuojelu-lautakunnan tulisi omalta osaltaan huolehtia muun muassa ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä kuntasuunnittelun osana, ym-päristön tilan seurannasta, siihen liittyvistä selvi-tyksistä ja tutkimuksista sekä ympäristönsuojelun ohjauksen ja neuvonnan järjestämisestä. Ympä-ristönsuojelulautakunta antaisi lausuntoja sekä tekisi esityksiä ja aloitteita kunnan muille viran-omaisille. Lautakunta huolehtisi omalta osaltaan yleisestä tiedottamisesta, valistuksesta ja koulu-tuksesta sekä ympäristönsuojelun yhteistyön edis-tämisestä. Lautakunta hoitaisi myös muut sille johtosäännöllä määrätty tehtävät. Luonnonsuoje-lutehtävät olisivat näistä tärkeimpiä.

Ympäristönsuojelulautakunnalle tulisi varata tilaisuus tulla kuulluksi kunnan viranomaisessa vireillä olevassa asiassa, jolla on olennainen mer-kitys ympäristönsuojelun kannalta. Lautakunnal-la olisi myös oikeus saada kunnan ja valtion viranomaisilta tehtäviensä hoidon kannalta tar-peellisia tietoja.

1.2.4. Valtion osallistuminen kunnan ympäristönsuojelutehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin

Valtion tulee osallistua kuntien ympäristönsuojeluhallinnon kustannuksiin, koska kuntien toiminta ympäristönsuojelussa palvelee myös koko maan ympäristönsuojelun tavoitteita. Nykyisin valtio osallistuu ilmansuojelulain 29 §:n nojalla kuntien kertaluonteisista ilmansuojelututkimuksista ja -selvityksistä aiheutuviin kustannuksiin sekä ilman laadun seurantaan tarkoitettujen laitteiden hankinta- ja vuokraamiskustannuksiin. Valtion varoista maksetaan myös korkotukea lainoihin, jotka on myönnetty jätehuollon ja vesiensuojelun eräisiin investointeihin.

Lakiehdotusta valmisteltaessa on käynyt ilmi, ettei tähän lakiehdotukseen ole tarkoituksenmukaista ottaa omaa valtionosuusäännöstöä, vaan valtion osallistuminen kuntien ympäristönsuojelutoimintaan tulee toteuttaa joko asukaslukepuhustuksen valtionosuusjärjestelmän tai sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) mukaisen järjestelmän puitteissa.

Kuntien ympäristönsuojelutehtävillä on useita liittymäkohtia kuntien terveydenhuoltoon. Terveyslautakunnat ovat huolehtineet terveydenhuoltolain nojalla ympäristöterveydenhuollosta. Ilmansuojelutehtävät, joita nykyisin hoitavat useimmissa kunnissa terveyslautakunnat, ehdotetaan siirrettäviksi ympäristönsuojelulautakunnan hoidettaviksi. Ympäristönsuojelulautakuntien työn mahdollisimman joustava käynnistyminen edellyttää kiinteää yhteistyötä terveyslautakunnan ja sen alaisen henkilökunnan kesken.

Lakiehdotuksen mukaan kunnalla olisi oikeus saada valtionosuutta ympäristönsuojelutoiminnasta aiheutuviin kustannuksiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain jäljempänä suunnittelu- ja valtionosuuslaki, mukaisesti, jollei lailla toisin säädetäisi. Mitä suunnittelu- ja valtionosuuslaissa on säädetty sosiaali- ja terveydenhuollosta, koskisi soveltuvin osin ympäristönsuojelua.

Kunnan ympäristönsuojelutoimintaan sovellettaisiin eräin poikkeuksin samaa valtionosuus- ja suunnittelujärjestelmää kuin sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Poikkeukset johtuvat pääasiassa siitä, ettei kuntien ympäristönsuojelutehtäviä voitaisi antaa kuntainliittojen hoidettaviksi. Ottaen huomioon kunnan ympäristönsuojelutehtävien toisenlaisen luonteen ja laajuuden ehdotetaan, että ympäristönsuojelun valtionosuuteen liittyvä

suunnittelujärjestelmä luodaan mahdollisimman kevyeksi. Sekä valtakunnallisella tasolla että kunnissa laadittavat suunnitelmat sisältäisivät lähinnä henkilöstö- ja muita voimavaroja koskevat suunnitelmat. Suunnittelujärjestelmän tulisi sopeutua sekä kuntien kuntasuunnitelma- ja talousarviokäsittelyyn että valtion tulo- ja menoarviokäsittelyyn. Kunnat laatisivat vuosittain kuntasuunnitelmaan perustuvan toteuttamissuunnitelman. Valtioneuvosto vahvistaisi vuosittain ympäristönsuojelua koskevan valtakunnallisen suunnitelman, jonka ympäristöministeriö valmistelisi lääninhallitusten avustamana.

Valtionosuuden myöntäisi ja maksaisi lääninhallitus suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaisesti kuntien kantokykyluokituksen mukaan porrastettuna. Keskimääräinen valtionosuus olisi 48 prosenttia.

Pääosan valtionosuuteen oikeuttavista kustannuksista muodostaisivat viroista aiheutuvat kustannukset. Valtion osallistuminen uusien virkojen perustamiseen on tarkoitus keskeisiltä osin toteuttaa useamman vuoden aikana.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

Kunnissa ympäristönsuojelutehtävät kuuluvat monille eri toimielimille. Kunnanvaltuuston ja -hallituksen ohella näitä tehtäviä hoitavat muun muassa terveyslautakunta, tekninen lautakunta, rakennuslautakunta ja vesilautakunta. Useat kunnat ovat viime vuosien aikana perustaneet vapaaehtoisia ympäristönsuojelulautakuntia tai vastavia toimielimiä.

Terveyslautakunnat ovat terveydenhoitolain (469/65) nojalla huolehtineet ympäristöhygienian valvonnasta, kuten uimavesien ja yhdyskuntailman valvonnasta, yhdyskuntamelun torjunnasta, jätehuollon ja viemäroinnin, uimarantojen ja leirintäalueiden terveysvalvonnasta sekä tehtaiden ja laitosten sijoituspaikan hyväksymisestä. Lisäksi terveyslautakunnalle kuuluvat muun muassa elintarvikevalvonta sekä myrkkylain (309/69) noudattamisen valvonta. Ilmansuojelulain voimaantulon jälkeen ilmansuojelun valvonta siirtyi kunnan ilmansuojeluviranomaiselle, jonka tehtävät kuitenkin useimmissa kunnissa on annettu kunnan tai kansanterveystyön kuntainliiton terveyslautakunnan hoidettaviksi.

Teknisen lautakunnan tärkeimmät tehtävät ympäristönsuojelussa liittyvät jätevesien käsitteilyyn, jätehuoltoon ja yleisten alueiden hoitoon. Kunnan jätehuoltoviranomaisen tehtävät on useimmissa tapauksissa annettu tekniselle lautakunnalle. Lautakunta muun muassa hyväksyy kiinteistöjen jätehuoltosuunnitelmat, antaa kunnallisia jätehuoltomääräyksiä sekä valvoo kaatopaikkojen ympäristöhaittoja ja ympäristön roskaantumista.

Myös rakennuslautakunnan toiminta liittyy monella tapaa ympäristönsuojeluun. Rakennuslupamenettelyn yhteydessä rakennuslautakunta valvoo muun ohella ilmansuojeluun, meluntorjuntaan, vesiensuojeluun, rakennetun ympäristön suojeluun ja maisemansuojeluun sekä jätehuoltoon liittyvien säännösten ja määräysten noudattamista.

Vesilautakunta on lupaviranomainen eräissä käyttöveden ja jäteveden johtamista sekä viemärintiä koskeissa asioissa. Sen tehtävänä on lisäksi vesilain nojalla annettujen päätösten ja määräysten noudattamisen valvonta.

Maa-aineslaissa tarkoitettu lupaviranomainen on kunnanhallitus, jonka päätökset on eräissä tapauksissa alistettava lääninhallituksen vahvistettaviksi. Valvonta kuuluu rakennuslautakunnalle.

Palolautakunnalle kuuluvat öljyvahinkojen torjunta maa-alueilla sekä eräät kemikaalivalvonnan tehtävät. Lautakunta valvoo palavien nesteiden ja räjähdysvaarallisten aineiden varastointia.

Ympäristön- ja luonnonsuojelu liittyy läheisesti myös kaavoitus-, kulttuuri- ja eräiden muiden lautakuntien toimintaan.

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnasta annetun lain (253/85) nojalla yhteistyövaltuuskunta hoitaa erikseen annettujen säännösten nojalla kuntien jätehuollon. Lisäksi yhteistyövaltuuskunnalle kuuluu lain mukaan kuntien ilmansuojelun seuranta-, ja suunnittelu- sekä koulutus- ja valistustehtävät. Ilmansuojelun viranomaistehtävät kuuluvat kunkin kunnan ilmansuojeluviranomaiselle.

2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Sisäasiainministeriön vuonna 1978 asettama ympäristönsuojelun kunnallishallinnon toimikunta selvitti laajasti ympäristönsuojelutehtävien hoitoa kunnissa muun muassa 51 kuntaan kohdistuneella kyselyllä. Toimikunnan mietintö (ko-

mitean mietintö 1981:61) valmistui marraskuun lopussa 1981.

Toimikunta ehdotti säädettäväksi lain kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta. Ehdotuksen mukaan ympäristönsuojelun yleinen edistäminen sekä tärkeimmät ympäristönsuojelun erityistehtävät tulisi antaa lakisääteiselle ympäristölautakunnalle. Poikkeuksellisesti kunta voisi myös päättää, että ympäristönsuojelutehtävät voisi hoitaa yhdistetty ympäristö- ja terveyslautakunta. Erityisistä syistä, kuten kunnan asukasluvun vähäisyyden vuoksi, voisi myös kunnanhallitus toimia ympäristölautakuntana. Lisäksi kunnat voisivat päättää vesilautakunnan tehtävien siirtämisestä ympäristölautakunnalle. Kehittämisvaihtoehtona toimikunta piti ympäristölautakuntaa, jolle siirrettäisiin myös terveyslautakuntien nykyiset ympäristönsuojelutehtävät.

Päätoimisten ympäristönsuojelutehtävissä toimivien viranhaltijoiden tarpeeksi toimikunta arvioi noin 320 henkilöä. Viranhaltijoiden palkkauskustannuksiin sekä yleisten ympäristönsuojelutehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin toimikunta ehdotti maksettavaksi valtionosuutta kantokykyluokituksen mukaisesti. Lisäksi eräisiin kunnan ympäristönsuojeluhallinnon menoihin ehdotettiin maksettavaksi harkinnanvaraista valtionavustusta.

Toimikunnan mietinnöstä hankittiin lausunnot kaikkiaan 66 viranomaiselta, yhteisöltä tai järjestöltä.

Lausunnoissa pidettiin hallinnon kehittämistä toimikunnan ehdottamalla tavalla tarpeellisenä. Erityisesti kuntien keskusjärjestöt katsoivat, että kunnille tulisi jättää mahdollisuus järjestää hallinto paikallisten olojen vaatimalla tavalla, joskin hallintomallin olisi toisaalta oltava mahdollisimman selkeä ja yhtenäinen. Suurin osa lausunnonantajista piti lakisääteisistä ympäristölautakuntaa parhaimpana vaihtoehtona, kun taas osa lausunnonantajista suhtautui myönteisesti yhdistettyyn ympäristö- ja terveyslautakuntaan. Kunnanhallituksen mahdollisuutta toimia ympäristönsuojelulautakuntana sekä vesilautakunnan tehtävien siirtoa ympäristölautakunnalle kannatettiin yleisesti. Useissa lausunnoissa edellytettiin ympäristölautakuntien tehtävien tarkentamista.

Virkoja koskevia ehdotuksia kannatettiin yleisesti. Useat lausunnonantajat tähdensivät valtion tukitoimien tarpeellisuutta. Valtiovarainministeriön mukaan valtionosuusvirkojen sitominen kunnan asukaslukuun ei anna oikeaa lopputulosta. Vaihtoehtoisena määräytymisperusteena voisivat tulla kysymykseen esimerkiksi kunnan pinta-

ala ja elinkeinorakenne. Viitaten valtiontalouden näkökohtiin ja suunnitelmiin valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistukseksi valtiovarainministeriö ei puoltanut valtionosuuden maksamista kuntien ympäristönsuojelutehtäviin. Myöskään sisäasiainministeriön läänin-, kunnallis- ja asuntohallinto-osasto ei pitänyt erillisen valtionosuusjärjestelmän säätämistä perusteltuna.

Lausunnoista on laadittu tiivistelmä (sisäasiainministeriön ympäristönsuojeluosaston julkaisu C:17, 1983).

Ympäristöministeriökomitea totesi mietinnössään (komitean mietintö 1982:9), että ympäristönsuojelun kunnallishallinto tulee järjestää ympäristönsuojelun kunnallishallinnon toimikunnan esittämien suuntaviivojen mukaisesti säätämällä laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta. Parhaana ratkaisuna ympäristöministeriökomitea piti toimikunnan esittämää kehittämisvaihtoehtoa, jossa ympäristönsuojelulautakunnalle kuuluisivat myös terveyslautakunnan valvontajaoston ja vesilautakunnan tehtävät mahdollisin tarkistuksin.

Sisäasiainministeriön asettama ympäristöterveydenhuollon työryhmä selvitti ympäristönsuojelutehtävien sisältöä ja hoitoa, niiden liittymistä muuhun terveydenhuoltoon sekä tehtävien hoidon järjestämistä keskushallinnossa, väliportaanhallinnossa ja kunnallishallinnossa. Työryhmän mietintö (sisäasiainministeriön ympäristönsuojeluosaston julkaisu C:19, 1983) saatiin valmiiksi 30 päivänä kesäkuuta 1983.

Työryhmä katsoi, että ympäristönsuojelutehtävien hoito kunnassa voidaan järjestää perustamalla joko erillinen lakisääteinen ympäristölautakunta tai yhdistetty kunnan terveys- ja ympäristölautakunta. Lakisääteiselle ympäristölautakunnalle työryhmä ehdotti siirrettäviksi ilmansuojelua, meluntorjuntaa ja jätehuoltoa koskevat tehtävät, eräiden tehtäiden ja laitosten sijoituspaikan hyväksymisen ja valvonnan sekä vesilautakunnan ja vapaaehtoisen ympäristönsuojelulautakunnan tehtävät.

Yhdistetyn terveys- ja ympäristölautakunnan toimiala olisi työryhmän käsityksen mukaan sama kuin ympäristönsuojelulautakunnan. Yhdistetty lautakunta jakaantuisi kolmeen itsenäisesti toimivaan jaostoon eli terveyskeskus-, valvonta- ja ympäristönsuojelujaostoon. Myös kansanterveys-työn kuntainliiton terveys- ja ympäristölautakunta olisi mahdollinen, jos kaikki jäsenkunnat olisivat asiasta yksimielisiä. Pienissä kunnissa myös kunnanhallitus voisi toimia ympäristönsuojeluviranomaisena.

Vesihallintotoimikunta 1983 ehdotti mietinnössään (komitean mietintö 1983:42) muun muassa, että vesilautakunnan tehtävät voitaisiin siirtää uudelle lautakunnalle kunnan päätöksellä ilman lääninhallituksen päätöstä.

Hallituksen esitys on valmisteltu sisäasiainministeriössä ja myöhemmin ympäristöministeriössä edellä mainittujen ehdotusten ja niistä saatujen lausuntojen perusteella. Esitysluonnoksesta on neuvoteltu sisäasiainministeriön, valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä kuntien keskusjärjestöjen kanssa. Kuntien keskusjärjestöt ovat osallistuneet esitysehdotuksen viimeistelytyöhön. Vesilain 20 luvun 1 §:n muutosehdotuksesta on hankittu oikeusministeriön lausunto. Lisäksi esitysehdotuksesta on neuvoteltu kuntien keskusjärjestöjen kanssa kunnallistaloutta koskevista neuvotteluista ja suositusten antamisesta 4 päivänä heinäkuuta 1984 tehdyn sopimuksen 8 §:n mukaisesti. Tässä neuvottelussa kuntien keskusjärjestöt ilmoittivat olevansa eri mieltä lakiehdotuksen 5 §:ään sisältyvästä ympäristönsuojelulautakunnan hallintomallista. Kuntien keskusjärjestöjen käsityksen mukaan kunnilla tulisi olla laajempi harkintavalta antaa ympäristönsuojelulautakunnan tehtävät muun toimitelimen hoidettaviksi kuin lakiehdotuksen 5 §:n 2 momentissa ehdotetaan. Lisäksi lakiehdotuksen 7 §:n 1 kohta tulisi muuttaa siten, että siitä poistetaan erityislakeja koskevat maininnat ja siihen yhdistettäisiin kohta 8. Kuntien keskusjärjestöjen edustajat kannattivat sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän ottamista lakiin kevennettynä.

3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Lakiesitys edellyttää yleensä ympäristönsuojelulautakuntien perustamista kuntiin. Tämä voidaan toteuttaa lisäämättä lautakuntien lukumäärää nykyisestä, koska vesilautakunnat samalla lakkautettaisiin ja niiden tehtävät siirrettäisiin ympäristönsuojelulautakunnille.

Alle 3 000 asukkaan kunnassa ympäristönsuojelulautakunnan tehtävät voitaisiin kunnanvaltuuston päätöksellä antaa muun lautakunnan tai kunnanhallituksen hoidettaviksi.

Ympäristönsuojelun hallintoa ei voitaisi antaa kuntainliiton viranomaisen hoidettavaksi. Kunnat voisivat kuitenkin sopia, että tiettyjä ympäristönsuojelutehtäviä hoidetaan yhteisesti.

Jätehuollon valvonta kuuluisi jätehuoltolain 8 §:n muutosehdotuksen mukaan ympäristönsuojelulautakunnalle. Muilta osin kunta voisi itse järjestää jätehuollon. Yleisen huolenpidon jätehuollon järjestämisestä kunta voisi johtosäännössä antaa jonkin lautakunnan, esimerkiksi teknisen lautakunnan hoidettavaksi. Muutoin siitä huolehtisi kunnanhallitus. Kunnat voisivat huolehtia jätehuollon järjestämisestä myös yhdessä.

Pääkaupunkiseudun erityisolojen vuoksi ilmansuojelu- ja jätehuoltotehtävien hoito jouduttaisiin pääkaupunkiseudulla järjestämään toisin kuin muualla. Huhtikuun 1 päivänä 1985 tuli voimaan uusi laki pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnasta. Sen mukaan yhteistyövaltuuskunnan tehtävänä on hoitaa erikseen annettujen säännösten mukaan kuntien jätehuolto. Jätehuoltolain 9 §:n säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että pääkaupunkiseudun kunnissa yleinen huolenpito jätehuollon järjestämisestä kuuluisi pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnalle. Jätehuoltoa valvoisi yhteistyövaltuuskunnassa sen ympäristönsuojelulautakunta.

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnasta annetun lain mukaan yhteistyövaltuuskunta huolehtii kuntien ilmansuojelun seuranta-, tutkimus- ja suunnittelu- sekä koulutus- ja valistus-tehtävistä. Kunkin kunnan ympäristönsuojelulautakunta hoitaa ilmansuojelun viranomaistehtävät. Lautakunnalle kuuluisi muun muassa ilmansuojeluasetuksen (716/82) 3 §:n 2 kohdan mukainen laillisuusvalvonta, lausuntojen antaminen ilmansuojeluilmoitusmenettelyssä sekä valitusoikeuden käyttäminen tarvittaessa.

Kunnan ympäristönsuojelutehtävien hoitamista varten jokaisessa kunnassa voi olla yksi tai useampi ammatillisen koulutuksen saanut viranhaltija. Virka voisi olla päätoiminen tai sivuvirkainen. Tehtävät voidaan yhdistää toiseen kunnan virkaan. Virka voi myös olla yhdistelmävirka. Kunnat voisivat perustaa myös yhteisen viran. Suurissa kunnissa tarvitaan luonnollisesti useita viranhaltijoita.

Kunnan ympäristönsuojelutehtävissä toimivilla viranhaltijoilla tulee olla monipuolinen ympäristönsuojelun asiantuntemus. Koska kaikissa tapauksissa ei voida perustaa uusia virkoja, on pidetty tärkeänä, että muissa toimielimissä, kuten terveyslautakunnissa ja teknisissä lautakunnissa, oleva ympäristönsuojelun asiantuntemus voitaisiin käyttää hyväksi ympäristönsuojelulautakunnan tehtävissä. Ympäristönsuojelutehtäviä voitaisiin johtosäännöllä antaa myös kunnan muun toimielimen alaisen viranhaltijan hoidetta-

viksi. Lain voimaan tullessa arvioidaan kunnissa olevan noin 40 ympäristönsuojelutehtävissä toimivaa henkilöä.

Ympäristönsuojelulautakuntien perustamisen yhteydessä siirtyvät nykyisin ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat ilmansuojeluviranomaisen tehtävät ympäristönsuojelulautakunnalle. Tässä yhteydessä selvitetään mahdollisuus siirtää eräitä virkoja terveyshallinnosta ympäristönsuojelulautakunnan alaisuuteen, sikäli kuin se on ympäristöterveydenhuollon kannalta mahdollista.

Viranhaltijoiden tarvetta arvioitaessa on edellytetty, että ympäristönsuojelulautakunnat saavat käyttää hyväkseen kunnan muiden toimielinten asiantuntemusta lähinnä terveydellisissä ja lainopillisissa kysymyksissä. Toimintansa alkuvaiheissa ympäristönsuojelulautakunta joutuu tukeutumaan varsin suurella määrällä terveyshallinnon asiantuntemukseen. Lisäksi lautakunta voisi ostaa laboratoriopalvelut kunnan muiden toimielinten alaisilta laboratorioilta tai muiden kuntien laboratorioilta. Myöskään tarvittava toimistohenkilökunta ei sisälly esitettyihin arvioihin, vaan toimistopalvelut edellytetään saatavan kunnan keskushallinnosta.

Ympäristönsuojeluhallinnon virkoihin valittavan henkilökunnan koulutus ja kokemus voivat kunnittain vaihdella hyvinkin paljon riippuen tehtävien painottumisesta ympäristönsuojelun eri osa-alueille. Kunnan ympäristönsuojelutehtävissä toimivalla ammatillisella henkilöstöllä tulee olla tehtävien edellyttämä, ympäristöministeriön hyväksymä pätevyys. Ympäristönsuojelutehtävien hoidossa tarvitaan paikallisista oloista riippuen luonnontalouden, teollisten prosessien, kemian, yhdyskuntasuunnittelun, terveydenhuollon, lainsäädännön, kunnallishallinnon sekä useiden muiden alojen asiantuntemusta. Näin ollen ei voida yleisesti esittää mitään tiettyä tutkintoa, joka antaisi muita tutkintoja paremmat valmiudet tehtävien hoitamiseen.

Suurissa ja keskisuurissa kunnissa ympäristönsuojelutehtäviä varten tarvitaan useampia viranhaltijoita. Yhdeltä viranhaltijoista edellytetään tehtävien hoitoon soveltuvaa korkeakoulu- tai opistotasoisia tutkintoa sekä ympäristönsuojeluasioiden tuntemusta. Muilla viranhaltijoilla tulisi olla tehtävien hoidon edellyttämä pätevyys. Pienissä kunnissa ympäristönsuojelutehtäviä varten perustettaneen yleensä yksi päätoiminen virka. Viranhaltijalla tulee olla joko tehtävien hoitoon soveltuva korkeakoulu- tai opistotasoinen tutkinto tai muu soveltuva koulutus sekä ympäristönsuojeluasioiden tuntemus.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Kuntien ympäristönsuojelun hallintoa koskevan lakiehdotuksen mukaan kunnille maksettaisiin valtionosuutta ympäristönsuojelutehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain mukaisesti. Lain mukaan valtionosuutta maksetaan sekä perustamis- että käyttökustannuksiin. Perustamiskustannusten ja käyttökustannusten vaikeaksi ja tulkinnanvaraiseksi osoittautunutta eroa on suunnittelu- ja valtionosuuslaissa selvennetty. Perustamiskustannusten hyväksymiseen liittyvän monivaiheisen hallintomenettelyn soveltamisala on rajattu kustannuksiltaan merkittäviin hankkeisiin. Merkittävänä pidettävien kustannusten määrä vahvistettaisiin valtakunnallisessa suunnitelmassa. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa vuosille 1985—89 on kustannuksiltaan merkittäviksi vahvistettu vähintään 10,5 miljoonaa markkaa maksavat hankkeet. Ympäristönsuojelun osalta ei lähivuosina ole odotettavissa tällaisia hankkeita, joten valtionosuus koskisi käytännössä käyttökustannuksia.

Valtionosuuskelpoisia kustannuksia olisivat lähinnä ympäristönsuojelutehtäviä varten perustettujen virkojen ja ympäristönsuojelulautakunnan palkkaus-, matka- ja hallintokustannukset, ympäristönsuojelun tutkimuksesta, suunnittelusta, kehittämisestä ja koulutuksesta aiheutuvat kustannukset sekä laitehankinnoista, vuokrasta ja

ulkopuolisista palveluksista aiheutuvat kustannukset.

Lautakuntien perustamisvaiheessa toimistopalvelut on tarkoitus saada kunnan keskushallinnosta. Valtion osallistuminen uusista viroista aiheutuviin kustannuksiin on tarkoitus porrastaa useammalle vuodelle. Lain voimaantulovuonna valtionosuutta maksettaisiin 80 virasta aiheutuviin kustannuksiin. Nämä viranhaltijat olisivat lähinnä ympäristönsuojelulautakuntien sihteereitä tai esittelijöitä. Näistä viroista aiheutuneisiin kustannuksiin arvioidaan maksettavan valtionosuutta noin 1,6 miljoonaa markkaa lähtien siitä oletuksesta, että virat ehtivät vuonna 1986 olla täytettyinä keskimäärin viisi kuukautta. Vuodessa 80 virasta aiheutuviin kustannuksiin maksettava valtionosuus olisi noin 3,9 miljoonaa markkaa.

Muihin valtionosuuskelpoisiin kustannuksiin suoritettavaan valtionosuuteen arvioidaan vuosittain tarvittavan noin 30 prosenttia palkkauskustannuksiin tarvittavasta valtionosuudesta. Vuonna 1986 tähän valtionosuuteen arvioidaan tarvittavan noin 0,6 miljoonaa markkaa. Muihin kustannuksiin maksettava valtionosuus olisi vuodessa noin 1,6 miljoonaa markkaa.

Ympäristönsuojelulautakuntien perustamisesta kunnille aiheutuvat kustannukset eivät kaikilta osin ole lisäkustannuksia, koska kunnat jo hoitavat nykyisin toimielimin ympäristönsuojelulautakunnille suunniteltuja tehtäviä ja ovat perustaneet noin 40 virkaa ympäristönsuojelutehtäviä varten. Lisäksi vesilautakuntien lakkauttamisesta aiheutuu noin 5 miljoonan markan säästö.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta

Nykyiset säännökset kuntien ympäristönsuojelun tehtävistä ja hallinnosta ovat hajanaisia ja riittämättömiä. Kuntien ympäristönsuojelutehtävien sekä niiden hoidon selkiennyttämiseksi ja tehostamiseksi ehdotetaan, että kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta säädetään erillinen laki. Laki sisältäisi säännökset ympäristönsuojelun tavoitteista ja ympäristönsuojelutehtävien hoitamisesta kunnissa sekä kuntien ympäristönsuojelun

hallinnon järjestämisestä. Lisäksi lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset kuntien ympäristönsuojelun tehtävien hoitamista varten annettavan valtion tuen perusteista.

1 luku

Yleiset säännökset

1 §. *Soveltamisala.* Kuntien ympäristönsuojelun tehtävistä ja niiden hoidosta olisi ehdotetun lain ohella voimassa, mitä muussa lainsäädännössä on säädetty asiasta. Lakiehdotuksella ei ole

tarkoitus muuttaa valtion viranomaisten ja kuntien toimielinten muihin lakeihin perustuvia johto- ja alistussuhteita ympäristönsuojelutehtävien hoidossa. Ehdotuksen toteuttaminen edellyttää lisäksi muutoksia vesilakiin, jätehuoltolakiin, ilmansuojelulakiin sekä eräistä naapurussuhteista annettuun lakiin.

2 §. *Lääninhallituksen tehtävät.* Kuntien ympäristönsuojelun ohjaus ja valvonta läänissä kuuluisi lääninhallitukselle, joka puolestaan olisi näissä tehtävissä ympäristöministeriön alainen.

3 §. *Kunnan tehtävät.* Ympäristönsuojelua koskevien erityislakien nojalla kunnan tulee edistää ympäristönsuojelua sen kullakin osa-alueella. Lakiehdotukseen on otettu säännös kunnan yleisestä velvollisuudesta valvoa ja edistää ympäristönsuojelua. Samalla määritellään ympäristönsuojelun tavoitteet. Lakiehdotuksen mukaan kunnan ympäristönsuojelun tavoite on luontoa ja muuta ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä turvata kunnan asukkaille terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava elinympäristö. Kunnan tehtävät ympäristönsuojelussa koskevat kaikkia ympäristönsuojelun osa-alueita, joita ovat muun muassa luonnonsuojelu, luonnon virkistyskäyttö, maisemansuojelu ja -hoito, viherrakentamisen edistäminen, vesiensuojelu, ilmansuojelu, meluntorjunta, kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisy, öljyvahinkojen torjunta, luonnonvarojen suojelu, jätehuolto ja jätteiden hyödyntäminen. Kunnan ympäristönsuojelutehtävät ovat joko yleisiä tai ympäristönsuojelun kunkin osa-alueen erityistehtäviä. Yleiset ympäristönsuojelutehtävät määritellään pääasiassa tässä laissa. Ympäristönsuojelun eri osa-alueiden erityistehtävistä säädetään niitä koskevassa lainsäädännössä.

4 §. *Kunnanhallituksen tehtävät.* Kunnallislain (953/76) mukaan kunnan hallintoa johtaa kunnanhallitus. Kunnanhallituksen ja ympäristönsuojelulautakunnan tehtävien selkiinnyttämiseksi on lakiehdotukseen otettu säännös kunnanhallituksen tehtävistä.

Ympäristönsuojelun yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi on tarpeen osoittaa kunnanhallituksen keskeinen vastuu kunnan ympäristönsuojelutehtävien hoidosta. Kunnanhallituksen tulee johtaa kunnan kaiken toiminnan sovittamista yhteen ympäristön vaatimusten ja ympäristönsuojelun tarpeiden kanssa. Ympäristönsuojelu on otettava huomioon erityisesti kuntasuunnittelussa, alueiden käytön suunnittelussa, tulo- ja menoarvion laadinnassa sekä yksittäisiä kunnan omia hankkeita koskevassa päätöksenteossa.

2 luku

Ympäristönsuojelulautakunta

5 §. *Ympäristönsuojelulautakunta.* Ympäristönsuojelun tehostaminen ja ympäristönsuojelutehtävien hoidon yhteensovittaminen edellyttävät lakisääteisten ympäristönsuojelulautakuntien perustamista kuhunkin kuntaan kuntien erilaisista oloista huolimatta. Lakisääteinen lautakunta tehostaisi ja yhtenäistäisi kuntien hallintoa, parantaisi edellytyksiä antaa kunnille muuhun lainsäädäntöön perustuvaa ratkaisuvaltaa ympäristönsuojeluasioissa ja lisäisi näiden asioiden merkitystä kunnan hallinnossa.

Ympäristönsuojelulautakunta olisi perustettava kuhunkin kuntaan eikä sen tehtäviä voitaisi antaa kuntainliiton toimielimen hoidettavaksi. Myös ympäristönsuojeluasioiden yhdenvertainen hoitaminen erilaisissa kunnissa edellyttää lautakuntaa kuhunkin kuntaan. Myös asukkaiden kannalta kunnan oma lautakunta on selvästi parempi vaihtoehto kuin kuntainliiton toimielin.

Pääosa ympäristönsuojelutehtävistä tulisi kunnissa koota saman toimielimen hoidettavaksi. Tämän vuoksi ehdotetaan vesilakia muutettavaksi siten, että vesilautakuntien tehtävät siirretään ympäristönsuojelulautakunnille ja vesilautakunnat lakkautetaan.

Pienissä alle 3 000 asukkaan kunnissa ympäristönsuojeluongelmat voivat olla vähäisiä. Näissä kunnissa kunnanvaltuusto voisi päättää, että ympäristönsuojelulautakunnan tehtävät hoitaa muu lautakunta tai kunnanhallitus.

Ympäristönsuojelulautakuntaan tai muuhun sen tehtäviä hoitavaan toimielimeen voidaan asettaa jaosto tai jaostoja. Jaoston ratkaistavaksi voitaisiin antaa muitakin kuin kunnallislain 61 §:n 1 momentissa ja 71 §:n 2 momentissa tarkoitettuja vähemmän tärkeitä asioita. Jaosto saattaisi olla tarpeen, jos kunnassa on käsiteltävänä paljon vesiasioita.

6 §. *Ympäristönsuojelulautakunnan tehtävät.* Ympäristönsuojelulautakunnan tehtävät määräytyisivät ehdotetun lain ja muiden lakien perusteella. Ympäristönsuojelulautakunnan tehtävänä olisi huolehtia ilmansuojelulaissa, jätehuoltolaissa, vesilaissa sekä muissa laeissa sen hoidettavaksi säädetyistä tehtävistä. Lisäksi lautakunnan tehtävänä olisi ympäristönsuojelun valvomiseksi ja edistämiseksi huolehtia omalta osaltaan muun muassa ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittamisestä osana kuntasuunnittelua, ympäristön tilan seurannasta ja siihen liittyvistä selvityk-

sistä ja tutkimuksista sekä ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämisestä. Lautakunta myös antaisi lausuntoja sekä tekisi esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvissä kysymyksissä kunnan muille viranomaisille sekä edistäisi kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasioissa. Yhteistyötä pyrittäisiin edistämään myös elinkeinoelämän, kaupan ja eri järjestöjen kanssa. Lisäksi lautakunnan tehtävänä olisi omalta osaltaan huolehtia ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta. Sille voitaisiin johtosäännöllä antaa muita tehtäviä. Tällaisia olisivat muun muassa luonnonsuojeluasiat.

7 §. *Viranhaltijat.* Kunnalle kuuluvien ympäristönsuojelutehtävien hoitamista varten kunnassa voi olla yksi tai useampi viranhaltija. Virat voisivat olla päätoimisia tai sivutoimisia. Tehtävät voidaan yhdistää toiseen virkaan. Virat voivat olla myös yhdistelmävirkoja tai kuntien yhteisiä virkoja.

Kunta voisi päättää, millaisia virkoja ympäristönsuojelutehtävien hoitamista varten perustetaan. Kunnat voisivat myös johtosäännössä määrätä jonkin muun toimielimen alaisen virkamiehen hoitamaan ympäristönsuojelutehtäviä. Ympäristönsuojelulautakuntia perustettaessa kunnat joutuvat tukeutumaan muiden toimielinten, erityisesti terveyslautakuntien alaisiin virkamiehiin.

Ympäristöasioita hoitavan henkilökunnan tehtäviin kuuluisi ympäristönsuojelulautakunnassa käsiteltävien asioiden valmistelu, esittely sekä päätösten toimeenpanto. Myös kunnan asukkaiden opastus ja neuvonta ympäristönsuojeluasioissa kuuluisivat heille samoin kuin hallinnolliset asiat. Ympäristönsuojelun yleisiasiantuntijan lisäksi kunnassa saatetaan tarvita ympäristönsuojelun eri osa-alueiden erityisasiantuntemusta, joka luonnollisesti riippuu kunnan olosuhteista.

Sillä ammatillisella henkilöstöllä, jonka palkkaukseen suoritetaan valtionosuutta, tulisi olla tehtävien edellyttämä ympäristöministeriön hyväksymä pätevyys.

3 luku

Valtionosuus ja suunnittelu

8 §. *Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain soveltaminen.* Valtion tulee osallistua kuntien ympäristönsuojelutehtävien hoidosta aiheutuviin kustannuk-

siin, koska kuntien toiminnalla pyritään edistämään myös ympäristönsuojelun koko maata koskevia tavoitteita. Kunnille suoritettaisiin valtionosuutta näistä tehtävistä aiheutuviin kustannuksiin siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa on säädetty, jollei ehdotettavassa laissa tai muussa laissa säädetä toisin. Mitä suunnittelu- ja valtionosuuslaissa on säädetty sosiaali- ja terveydenhuollosta, koskisi soveltuvin osin ympäristönsuojelua. Muilta osin valtionosuus määräytyisi kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) nojalla, jollei lailla olisi toisin säädetty.

Valtionosuuden määrä ja valtionosuskelpoiset kustannukset olisivat suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaiset. Valtionosuutta suoritettaisiin ympäristönsuojelusta aiheutuneisiin kustannuksiin vahvistetun toteuttamissuunnitelman mukaisissa rajoissa. Valtionosuus suoritettaisiin kunnille kuntien kantokykyluokituksesta annetun lain (649/85) mukaisten kantokykyluokkien perusteella. Valtionosuusasteikko olisi 31—64 prosenttia. Suunnittelu- ja valtionosuuslaissa mainitut poikkeukset kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annettuun lakiin ja sitä koskevat täydentävät säännökset koskisivat myös lakiehdotuksen mukaista valtionosuutta, jollei ehdotettavassa laissa säädettäisi toisin.

Valtionosuuteen oikeuttavia kustannuksia olisivat sekä käyttö- että perustamiskustannukset. Käyttökustannukset määräytyisivät kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 5 §:n mukaisesti. Ympäristönsuojelulautakunnan jäsenille maksettavat palkkiot ja muut korvaukset jäisivät valtionosuuden ulkopuolelle. Valtionosuutta ei myöskään suoritettaisi kunnan omien rakennusten vuokra-arvoihin. Valtionosuskelpoisia kustannuksia olisivat ympäristönsuojelulautakunnan jäsenille maksettavat palkkiot ja muut korvaukset sekä kustannukset, jotka aiheutuvat palvelujen ostosta valtiolta, kunnalta, kuntainliitolta tai muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Valtionosuus suoritettaisiin ympäristönsuojelutehtävien hoidosta aiheutuviin todellisiin kustannuksiin, koska kustannusten vähennykset si luettaisiin toiselta kunnalta laitoksen tai palvelujen käyttämisestä perittävät korvaukset.

Perustamiskustannukset määräytyisivät suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaisesti eli perustamiskustannuksina pidettäisiin vain kokonaiskustannuksiltaan merkittävistä hankkeista aiheutuvia kustannuksia. Merkittävänä pidettävien kus-

tannusten määrä vahvistettaisiin valtakunnallisessa suunnitelmassa.

Valtionosuustehtävien hoito järjestettäisiin suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaisesti. Valtionosuuden myöntäisi ja maksaisi lääninhallitus. Merkittäviä hankkeita koskevat perustamissuunnitelmat ja toteuttamishjelmat hyväksyisi ympäristöministeriö, joka myös päättäisi valtionosuuden suorittamisesta perustamiskustannuksiin. Muiden hankkeiden käsittely ja hyväksyminen tapahtuisi osana toteuttamissuunnitelman hyväksymistä.

Valtionosuuden ennakot suoritettaisiin suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaisesti toteuttamissuunnitelmaan sisältyvän arvion perusteella kuukausittain ja valtionosuuden loppuerä kunnan kustannuksista esittämän selvityksen mukaisena viimeistään kahden kuukauden kuluessa selvityksen saapumisesta.

Valtionosuuteen sovellettaisiin myös suunnittelu- ja valtionosuuslain 18 §:n täydentäviä säännöksiä valtionosuuden saajan laiminlyöntien seuraamuksista. Jos valtionosuuden suuruuteen olennaisesti vaikuttavan tiedon antaminen on tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyöty tai tällainen tieto on tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta annettu virheellisenä tai erehdyttävänä ja valtionosuus tai sen ennako on tämän vuoksi suoritettu liian suurena, valtioneuvosto voisi määrätä valtionosuuden alennettavaksi enintään kolmelta vuodelta korkeintaan 10 prosenttiyksikköä. Lisäksi lääninhallituksella olisi oikeus pidättää osittain tai kokonaan valtionosuuden ennakon tai loppuerän suorittaminen, jos toiminnassa ei noudateta vahvistettua toteuttamissuunnitelmaa.

Kunnan ympäristönsuojelutoimintaan sovellettaisiin suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaista suunnittelujärjestelmää, joka pohjautuu ympäristönsuojelun valtakunnalliseen suunnitelmaan ja kuntasuunnitelman yhdistelmänä laadittavaan toteuttamissuunnitelmaan. Ympäristönsuojelun valtionosuusjärjestelmään liittyvä suunnittelujärjestelmä on tarkoitus luoda mahdollisimman kevyeksi. Suunnitelmat sisältäisivät lähinnä uusien voimavarojen käytön suunnittelun sekä olemassa olevien voimavarojen uudelleen kohdentamisen. Tämän vuoksi ja ottaen huomioon kuntien ympäristönsuojelutoiminnan luonteen ei ympäristönsuojelun valtakunnalliseen suunnitelmaan pidetä tarkoituksenmukaisena sisällyttää ympäristönsuojelulle asetettavia yleisiä tavoitteita eikä myöskään ohjeita kunnille uusien toimintojen toteuttamisesta ja niihin verrattavista toimintojen

merkittävistä muutoksista. Tästä johtuen ympäristönsuojelun valtakunnallinen suunnitelma olisi sisällöltään suppeampi kuin suunnittelu- ja valtionosuuslain 5 § edellyttää. Se sisältäisi suunnittelu- ja valtionosuuslain 5 §:n 3—5 kohdissa tarkoitetun luettelon vuosittain toteutettavista tai aloitettavaksi suunnitelluista kokonaiskustannuksiltaan merkittävistä hankkeista, arvion niiden kustannuksista ja valtionosuudesta, selvityksen henkilökunnan määrässä vuosittain tapahtuvista muutoksista sekä lisäysten alueellisen jakautuman perusteista ja arvion käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden määrästä. Vastavasti toteuttamissuunnitelmat olisivat suppeampia kuin suunnittelu- ja valtionosuuslain 8 §:ssä säädetään. Toteuttamissuunnitelma ei sisältäisi mainitun pykälän 1 kohdassa tarkoitettua selvitystä kunnassa tarpeellisista uusista järjestelyistä valtakunnallisessa suunnitelmassa annettujen tavoitteiden toteuttamisesta.

Toteuttamissuunnitelmaa, sen alistamismenettelyä, vahvistamista ja muuttamista koskisivat suunnittelu- ja valtionosuuslain asianomaiset säännökset.

Toteuttamissuunnitelma sisältäisi: 1) luettelon vuosittain toteutettavista tai aloitettavista suunnittelu- ja valtionosuuslain 5 §:n 3 kohdassa tarkoitetuista perustamiskustannuksista aiheuttavista hankkeista ja arvio niiden kustannuksista; 2) selvityksen käyttökustannuksiin kuuluvista toimintavarojen ja toiminnan merkittävistä muutoksista sekä arvio niiden kustannuksista; 3) selvityksen henkilökunnan määrässä ja rakenteessa vuosittain tapahtuvista muutoksista; sekä 4) arvion kustannusten ja valtionosuusien kokonaismäärästä. Toteuttamissuunnitelmassa tulisi myös selvittää miten ja mitä palveluja hankitaan sekä näiden mahdolliset vaikutukset kunnan henkilökunnan määrään ja rakenteeseen.

Toteuttamissuunnitelman laatimisaikataulu on sovitettu yhteen kuntien talousarvion ja kuntasuunnitelman laatimisen kanssa. Kunnan olisi alistettava toteuttamissuunnitelma lääninhallituksen vahvistettavaksi toimintavuotta edeltävän joulukuun 31 päivään mennessä. Lääninhallituksen tulisi vahvistaa toteuttamissuunnitelma helmikuun 28 päivään mennessä asianomaisen toimintavuoden osalta. Toteuttamissuunnitelmaan sisältyvien myöhempien vuosien osalta annettaisiin tämän käsittelyn yhteydessä suunnitelman yleistä sisältöä koskevia ohjeita.

Kun toteuttamissuunnitelma vahvistettaisiin suunnitelmaan kuuluvan ensimmäisen kalenterivuoden jo alettua ja uuden toteuttamissuunnitel-

man valmistelu alkaisi varsin pian tämän jälkeen, kunnat tarvitsisivat etukäteen riittävästi tietoa ympäristönsuojelun voimavaruussuunnitelmista tulevana vuonna. Tämän vuoksi ehdotetaan, että myös ympäristönsuojelun toteuttamissuunnitelmaan sovellettaisiin suunnittelu- ja valtionosuuslain 10 §:n 1 momentin säännöstä, jonka mukaan lääninhallituksen on vahvistaessaan toteuttamissuunnitelman annettava kunnille ennakkoratkaisu, joka koskisi suunnittelukauden toiselle kalenterivuodelle hyväksyttäviä henkilöstön ja muiden voimavarojen muutoksia. Ennakkoratkaisu olisi luonteeltaan suunnitelman vahvistavaa viranomaista sitova seuraavaa toteuttamissuunnitelmaa vahvistettaessa, elleivät toteuttamissuunnitelman muutokset tai seuraava valtakunnallinen suunnitelma aiheuta tarvetta poiketa ennakkoratkaisun sisällöstä. Tällaiseen etukäteen annettavaan ratkaisuun ei suunnittelu- ja valtionosuuslain 10 §:n 4 momentin mukaan saa hakea muutosta, joten lääninhallituksen päätös ennakkoratkaisusta olisi lopullinen.

Lääninhallitus voisi jättää toteuttamissuunnitelman vahvistamatta siltä osin kuin se on lain, asetuksen, voimassa olevan valtakunnallisen suunnitelman tai sen perusteella annettujen ohjeiden vastainen.

Jos kunta ei tyydy lääninhallituksen päätökseen siltä osin, kuin toteuttamissuunnitelma on jätetty vahvistamatta, se voi suunnittelu- ja valtionosuuslain 10 §:n 3 momentin mukaan vaatia lääninhallitukselta päätöksen oikaisua tai toteuttamissuunnitelman alistamista valtioneuvoston ratkaistavaksi. Oikaisu tulee käytännössä kysymykseen silloin, kun on kyse lähinnä pienehköistä muutosvaatimuksista tai virheellisyyksien korjaamisesta. Alistusmenettelyä sovellettaisiin, kun on jo kysymys mielipide-eroista. Jos lääninhallitus ei ole oikaisuvaatimusteitse muuttanut aikaisempaa päätöstään kunnan vaatimalla tavalla, olisi sillä vielä mahdollisuus vaatia lääninhallitusta alistamaan kyseisen päätöksensä valtioneuvoston lopullisesti ratkaistavaksi.

Kun kunnan olosuhteet saattavat olla muuttaneet toteuttamissuunnitelman vahvistamisen jälkeen siten, ettei suunnitelman perusteena oleva kuntasuunnitelma tai talousarvio vastaa enää toteuttamissuunnitelmaa, on tarpeen voida muuttaa jo vahvistettua toteuttamissuunnitelmaa. Toteuttamissuunnitelman muuttamista koskisi suunnittelu- ja valtionosuuslain 11 §. Sen mukaan muutos olisi alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi ja muutokin noudatetaan so-

veltuvien osin samaa menettelyä kuin toteuttamissuunnitelmaa varsinaisesti vahvistettaessa.

Suunnittelu- ja valtionosuuslain mukainen kunnan tietojenantovelvollisuus koskisi myös ympäristönsuojelua. Kuntien tulee toimittaa kunnalliskertomukset lääninhallitusten tietoon loka-kuun 31 päivään mennessä. Lääninhallitusten tulee laatia vahvistetuista toteuttamissuunnitelmasta ja kunnalliskertomusten ympäristönsuojelua koskevista osista kuntakohtaiset yhteenvedot, jotka lähetettäisiin tiedoksi ympäristöministeriölle ja niille kunnille, joiden toteuttamissuunnitelmat lääninhallitus vahvistaa.

Lääninhallituksen toimintaedellytysten turvaamiseksi kuntien on annettava sille lain toteuttamiseksi tarvittavia tietoja.

9 §. *Poikkeukset suunnittelu- ja valtionosuuslaista.* Ottaen huomioon kunnan järjestämisen ympäristönsuojelutoiminnan luonteen ja laajuuden sekä sen, ettei kunnan ympäristönsuojelutehtäviä voida antaa kuntainliiton toimieliimen hoidettavaksi, on tarpeen ehdottaa eräitä poikkeavia säännöksiä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettuun lakiin.

Koska ympäristönsuojelutehtäviä ei voida antaa kuntainliiton hoidettavaksi, ehdotetaan, ettei suunnittelu- ja valtionosuuslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan ja 2 momentin, 7 §:n 2 momentin, 17 §:n 2 ja 6 kohdan ja 27 §:n säännöksiä sovellettaisi. Eräät ympäristönsuojelutehtävät olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista voida hoitaa sopimuksen perusteella toisen kunnan tai toisten kuntien kanssa yhteistoiminnassa. Lisäksi kunnan tulisi voida hankkia palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntainliitolta tai julkiselta tahi yksityiseltä palvelujen tuottajilta. Mainituista syistä ehdotetaan, että suunnittelu- ja valtionosuuslain 3 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaa ei jätettäisi lain soveltamisalan ulkopuolelle. Lakiin ehdotetaan otettavaksi erilliset säännökset ympäristönsuojelun valtakunnallisesta suunnitelmasta ja sen laati- misesta. Tämän vuoksi ehdotetaan, ettei suunnittelu- ja valtionosuuslain 4 ja 6 §:n säännöksiä sovellettaisi. Koska kuntien ympäristönsuojelutoimintaan liittyvä suunnittelujärjestelmä on tarkoitettu luoda mahdollisimman kevyeksi, ei ympäristönsuojelun valtakunnalliseen suunnitelmaan esitetä otettavaksi suunnittelu- ja valtionosuuslain 5 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja ympäristönsuojelulle asetettavia yleisiä tavoitteita eikä ohjeita kunnille uusien toimintojen toteuttamisesta ja niihin verrattavista toimintojen merkittävistä muutoksista. Näin ollen mainittuja

lainkohtia ei sovellettaisi valtakunnallista suunnitelmaa laadittaessa. Suunnittelu- ja valtionosuuslain 13—15 §:n, 18 §:n 1 kohdan sekä 19 ja 21—24 §:n säännöksiä valtakunnallisten palvelujen tuottamisesta ei myöskään ole tarpeen soveltaa. Koska valtionosuutta ei maksettaisi ympäristönsuojelulautakunnan jäsenille maksettaviin kokouspalkkioihin eikä muihin korvauksiin, ei suunnittelu- ja valtionosuuslain 17 §:n 4 kohtaa sovellettaisi. Suunnittelu- ja valtionosuuslain 31 §:n 1 ja 3 momentti jäisivät soveltamisan ulkopuolelle.

Lakiehdotukseen on pidetty tarpeellisenä ottaa omat säännökset ympäristönsuojelun valtakunnallisesta suunnitelmasta. Tarkoituksena on, että valtioneuvosto hallituksen tulo- ja menoarvioesityksen antamisen yhteydessä hyväksyisi valtakunnallisen suunnitelman ympäristönsuojelun järjestämisestä hyväksymisvuotta seuraavan viiden kalenterivuoden aikana. Tällä järjestelmällä luotaisiin tarpeellinen yhtenäisyys valtakunnallisen suunnitelman ja valtion tulo- ja menoarvion välille.

Valtakunnallisen suunnitelman sisällöstä olisivat voimassa suunnittelu- ja valtionosuuslain 5 §:n 3—5 kohdan säännökset. Suunnitelma sisältäisi luettelot vuosittain toteutettavista ja aloitettavista hankkeista, joiden kokonaiskustannukset ovat merkittävät ja arviot niiden kustannuksista ja valtionosuuksista, selvitykset henkilökunnan määrässä vuosittain tapahtuvista muutoksista ja henkilöllisyyden alueellisen jakautuman perusteista sekä arviot käyttökustannuksiin suoritettavien valtionosuuksien määrästä.

Valtakunnallisessa suunnitelmassa olevaan merkittävien hankkeiden luetteloon otettaisiin ainostaan ne hankkeet, joiden kustannukset olisivat valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävät. Vain näistä hankkeista aiheutuneita kustannuksia pidettäisiin perustamuskustannuksina. Tällaisia hankkeita olisivat esimerkiksi suurten laitosten uudisrakennus-, laajennus- tai peruskorjaushankkeet. Merkittävänä pidettävien kustannusten määrä vahvistettaisiin valtakunnallisessa suunnitelmassa. Ympäristöministeriö voisi hyväksyä vain valtakunnalliseen suunnitelmaan otettujen hankkeiden perustamissuunnitelmat ja toteuttamishjelmat. Jos valtakunnalliseen suunnitelmaan sisältyvästä hankeluettelosta haluttaisiin poiketa, muutokset voitaisiin toteuttaa valtakunnallista suunnitelmaa tarkistamalla.

Valtakunnallisen suunnitelman valmistelisi ympäristöministeriö. Riittävän alueellisen asian- tunteuksen saamiseksi lääninhallitusten tulisi

avustaa ministeriötä valtakunnallisen suunnitelman valmistelussa ottaen huomioon kuntien toteuttamissuunnitelmissa esittämät näkökohdat.

Suunnittelu- ja seuranta-asiakirjojen yhtenäisyyden saavuttamiseksi on tarkoituksenmukaista, että myös ympäristönsuojelua koskevat toteuttamissuunnitelmat ja kunnalliskertomukseen sisällytettävät tai siihen liitettävät selvitykset sekä valtionosuusselvitykset on laadittava tarkoitusta varten vahvistettujen kaavojen mukaisille lomakkeille. Kaavat vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö. Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriön tulisi hankkia ennen kaavojen vahvistamista myös ympäristöministeriön lausunto.

4 luku

Erinäiset säännökset

10 §. *Yhteistyövelvoite.* Kunnan ympäristönsuojelutehtävien hoidon yhteensovittamiseksi olisi kunnan viranomaisten oltava ympäristönsuojelua koskevissa asioissa keskenään tarpeellisessa yhteistyössä.

Edellä mainituista syistä olisi ympäristönsuojelulautakunnalle pyrittävä varaamaan tilaisuus tulla kuulluksi sellaisissa asioissa, joissa ympäristönsuojelulla on olennainen merkitys. Tämä koskisi kaikkia kunnan toimielimiä. Kuulemiseen tulisi varata kohtuullinen aika ennen ratkaisun tekemistä. Ympäristönsuojelulautakunta voisi jättää lausunon antamatta, mistä sen kuitenkin tulisi ilmoittaa lausunnon pyytäjälle.

11 §. *Oikeus saada tietoja.* Ympäristönsuojelulautakunta tarvitsee riittävät tiedot eri toimista ja niiden ympäristövaikutuksista. Ei ole tarkoituksenmukaista, että lautakunta joutuisi toimintaansa varten välttämättä itse hankkimaan tiedot, jotka ovat muilla viranomaisilla. Ympäristönsuojelulautakunnalla olisi oikeus saada tietoja sekä kuntien että valtion viranomaisilta. Tiedonsaanti-oikeus olisi rajoitettu lautakunnan tehtävien hoidon kannalta tarpeellisiin tietoihin, ellei salassapitovelvollisuutta koskevista säännöksistä muuta johdu.

12 §. *Asetuksenantovaltuus.* Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

5 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

13 §. *Voimaantulo.* Lain voimaantulosäännökseen ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Esityksiin sisältyvien lakien voimaantuloa käsitellään tarkemmin jäljempänä kohdassa 3.

14 §. *Siirtymäsäännökset.* Ympäristönsuojelulautakunnat tarvitsevat riittävät voimavarat ilmansuojelu- ja jätehuoltolain mukaisten tehtävien hoitamista varten. Tämän vuoksi ehdotetaan, että näiden lakien mukaiset tehtävät voitaisiin hoitaa nykyisin voimassa olevien säännösten mukaisesti vuoden 1988 loppuun. Kunnat voisivat siirtää nämä tehtävät ympäristönsuojelulautakunnalle heti, kun lautakunnalla olisi riittävät henkilö- ja muut voimavarat näihin tehtäviin. Kunnan ilmansuojelutehtävät ja jätehuollon valvonta olisi siirrettävä ympäristönsuojelulautakunnalle kuitenkin viimeistään vuoden 1989 alusta.

Kuntien ympäristönsuojelun hallintoa koskevalla lailla ei ole tarkoitus muuttaa niiden henkilöiden asemaa, jotka lain voimaantullessa ovat ympäristönsuojelun viranhaltijoina. Tämän takia ehdotetaan säädettäväksi, että henkilö, joka ennen lain voimaantuloa on valittu kunnan ympäristönsuojeluhallinnon virkaan, on edelleen kelpoinen vastaavaan virkaan. Tämä säännös koskee myös toisen kunnan vastaavassa ympäristönsuojeluhallinnon virassa olevaa henkilöä. Viranhaltijan palkkauskustannukset olisivat myös valtionosuuskelpoisia.

Suunnittelu- ja valtionosuuslain mukainen valtionosuusjärjestelmä perustuu siihen, että sekä valtakunnallisella että paikallisella tasolla on laadittu ja vahvistettu laissa tarkoitetut suunnitelmat. Sekä valtakunnallinen suunnitelma että toteuttamissuunnitelmat olisi laadittava jo toimintavuotta edeltävän vuoden aikana. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lakiehdotuksen 9 §:n ja suunnittelu- ja valtionosuuslain 2 luvun säännöksiä sovellettaisiin ensimmäisen kerran lain voimaantulovuonna eli vuosia 1987—1991 koskevaa ympäristönsuojelun valtakunnallista suunnitelmaa laadittaessa ja hyväksyttäessä sekä toteuttamissuunnitelmia laadittaessa ja vahvistettaessa.

15 §. *Vuotta 1986 koskevat järjestelyt.* Edellä esitetyistä syistä on lakiehdotukseen otettava säännös valtionosuuden ennakon suorittamisesta lain voimaantulovuonna sekä lain voimaantulo vuoden lopullisen valtionosuuden määräämis-

tä. Valtionosuuden ennakko vuodelle 1986 suoritettaisiin siten kuin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 18 §:n 3 momentissa säädetään ennakon suorittamisesta sellaisesta toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin, mitä edellisenä vuonna ei ole ollut tai mikä vasta sen aikana on aloitettu. Ennakko suoritettaisiin hakemuksesta ja se perustuisi arviointiin.

Vuoden 1986 lopullinen valtionosuus määräytyisi kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 8 §:n 1 momentin mukaan eli valtionosuus suoritettaisiin sellaisiin mainitun lain 5 §:n mukaisiin käyttökustannuksiin, joita on pidettävä tarpeellisina ympäristönsuojelutehtävien asianmukaisen hoidon kannalta. Kustannuksiin, jotka ovat määrältään liiallisia ja kohtuuttoman korkeita, ei suoritettaisi valtionosuutta siltä osin kuin ne ylittävät tarpeellisen määrän. Valtionosuus ehdotetaan suoritettavaksi mainitun valtionosuuslain 19 §:n 2 momentin mukaisesti valtionosuusselvityksen perusteella. Valtionosuuden loppuerä tulisi maksaa viimeistään kahden kuukauden kuluessa selvityksen saapumisesta suunnittelu- ja valtionosuuslain 17 §:n 11 kohdan mukaisesti.

Valtionosuus uusista viroista aiheutuviin kustannuksiin suoritettaisiin vuonna 1986 valtiontulo- ja menoarviossa määräytyissä rajoissa.

1.2. Laki jätehuoltolain muuttamisesta

1, 4 ja 23 f §. Jätehuoltoa koskevat sisäasiainministeriön tehtävät ovat siirtyneet ympäristöministeriölle. Tästä johtuvia muutoksia ehdotetaan jätehuoltolakiin säännösten sisältöä asiallisesti muuttamatta.

8 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi ympäristöministeriön perustamisesta aiheutuva muutos.

Yleinen huolenpito jätehuollon järjestämisestä ja valvonnasta kuuluu kunnalle. Kunnalle kuuluvia jätehuoltotehtäviä hoitavat nykyisin kunnanvaltuusto, kunnanhallitus ja kunnan jätehuoltoviranomainen, jona yleensä toimii tekninen lautakunta. Ympäristönsuojelulautakunnan perustamisen johdosta ehdotetaan jätehuollon valvonta siirrettäväksi lautakunnan tehtäväksi. Tällöin jätehuollon valvonnasta kunnassa vastaisi eri toimielin kuin jätehuollon järjestämisestä. Yleinen huolenpito jätehuollon järjestämisestä kuuluisi edelleen kunnalle, jossa tehtävän käytännössä hoitaisi kunnanhallitus tai johtosäännössä mää-

rätty muu toimielin. Käsite kunnan jätehuoltoviranomainen poistettaisiin laista.

9 §. Kuntien jätehuoltoyhteistyötä koskevat säännökset ehdotetaan muutettaviksi. Jätehuollon valvonta kuuluisi kunkin kunnan ympäristönsuojelulautakunnalle eikä sitä enää voitaisi hoitaa yhteistoiminnassa toisen kunnan kanssa. Sen sijaan jätehuollon järjestäminen voitaisiin edelleen hoitaa yhteistoiminnassa kunnallislain säännösten mukaisesti. Valtioneuvosto voisi myös edelleen velvoittaa kunnat yhteistyöhön, jos jätehuollon järjestäminen tarkoituksenmukaisella tavalla ja tärkeä yleinen etu sitä vaativat. Sen sijaan jätehuollon valvonnan osalta kuntia ei enää voitaisi velvoittaa yhteistoimintaan.

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnasta annettu laki tuli voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1985. Lain 2 §:n 2 kohdan mukaan yhteistyövaltuuskunnan tehtävänä on hoitaa erikseen annettujen säännösten mukaan kuntien jätehuolto. Pääkaupunkiseudun jätehuoltotehtävien hoitoa koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi lakiehdotukseen sisältyvän tehtäväjaon mukaisesti siten, että pääkaupunkiseudun kunnissa yleinen huolenpito jätehuollon järjestämisestä ja valvonasta kuuluisi pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnalle. Asialliselta sisällöltään yhteistyövaltuuskunnan tehtävät eivät muuttuisi nykyisestään. Yhteistyövaltuuskunnassa jätehuollon valvonta kuuluisi sen ympäristönsuojelulautakunnalle.

10 §. Säännökseen ehdotetaan tehtäväksi muutokset, jotka johtuvat siitä, että jätehuollon valvontatehtävä kuuluisi ympäristönsuojelulautakunnalle ja että kuntainliitot voisivat hoitaa jätehuollon järjestämiseen liittyviä tehtäviä.

11, 12, 14 ja 19 §. Yleinen huolenpito jätehuollon järjestämisestä kuuluisi edelleen kunnalle. Jätehuollon järjestämiseen liittyvistä tehtävistä ehdotetaan, että kunnalle annettaisiin oikeus määrätä jätteiden keräilyn järjestämisestä kiinteistöllä (11 §:n 1 mom.), oikeus määrätä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen liittyneiden kiinteistöjen jätteiden käytöstä uudelleen tai muutoin hyödyksi (12 §), oikeus jättää teollisuus-, palvelu- tai niihin rinnastettava muu kiinteistö ja laitos taikka asuinkiinteistö järjestetyn jätteenkuljetuksen ulkopuolelle (14 §) sekä oikeus päättää mihin yleiseen jätteenkäsittelypaikkaan jätteitä saa kuljettaa (19 § 1 mom.). Johtosäännöllä voitaisiin tehtävät antaa joko kunnanhallituksen tai muun toimielimen hoidettavaksi.

17 §. Kunnan velvollisuuksia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että sen tulisi yleisten jätteiden

käsittelypaikkojen hoidon lisäksi huolehtia myös niiden suunnittelusta ja perustamisesta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan ympäristönsuojelulautakunta olisi velvollinen valvomaan yleisiä jätteiden käsittelypaikkoja. Sillä olisi oikeus kieltää tuomasta käsittelypaikkaan sellaisia jätteitä, jotka eivät sovellu siinä käsiteltäviksi. Kielto voisi olla yleinen taikka koskea tiettyjä jätelajeja tai yksittäistä jäte-erää.

21 §. Kiinteistön jätehuoltosuunnitelman hyväksyminen liittyy jätehuollon valvontaan. Tämän johdosta ehdotetaan, että ympäristönsuojelulautakunta hyväksyisi kiinteistön jätehuoltosuunnitelman lukuunottamatta niitä tapauksia, joissa ympäristöministeriön määräys edellyttää lääninhallituksen hyväksymistä.

23, 23 b, 23 d ja 45 §. Jätehuoltolain 23 ja 23 a—23 e §:ssä tarkoitetut ongelmajätteiden käsittelylupaan ja käsittelyyn liittyvät tehtävät kuuluvat ympäristöministeriölle. Toimivalta näissä asioissa on jätehuoltolain 45 §:n 2 momentin (117/81) ja jätehuoltoasetuksen 21 a §:n (118/81) nojalla siirretty lääninhallituksille. Koska toimivalta lainkohtien mukaisissa ongelmajäteasioissa on tarkoitus pysyttää lääninhallituksilla, ehdotetaan asiasta säädettäväksi laissa muuttamalla 23, 23 b ja 23 d §:ää. Lisäksi 45 §:n 2 momentti ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

24 §. Lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kunnanhallitus antaisi kunnalliset jätehuoltomääräykset, joita voitaisiin antaa myös valvontaan liittyvistä seikoista. Muutoin säännös säilyisi nykyisellään. Toimivallan siirtäminen on tarpeen jätehuollon järjestämisestä vastaavan toimielimen ja ympäristönsuojelulautakunnan näkemysten yhteensovittamiseksi.

28 §. Lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kunnanvaltuuston hyväksymää jätehuoltotaksaa ei enää alistettaisi lääninhallituksen vahvistettavaksi.

31 §. Maksettavaksi erääntyneelle ja maksamatta olevalle jätehuoltomaksulle suoritettava viivästymiskorko ehdotetaan korotettavaksi 16 prosenttiin, mikä on korkolain (633/82) mukainen viivästymiskorko.

33 §. Roskaantumisen ehkäisyä koskevat tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi ympäristönsuojelulautakunnalle. Asiallisesti 2 ja 3 momentti säilyisivät nykyisellään. Luonteeltaan roskaamiskysymykset soveltuvat parhaiten ympäristönsuojelulautakunnan hoidettaviksi.

38 §. Ympäristönsuojelulautakunnalle ehdotetaan siirrettäväksi oikeus teettää laiminlyöjän

kustannuksella työ tai suorituttaa toimenpide, jos jätahuoltolain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattaminen laiminlyötiin.

40 §. Pykälän 1 momentin sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi, koska laista ehdotetaan poistettavaksi käsite kunnan jätahuoltoviranomainen. Lain 2 luvussa tarkoitetuilla viranomaisilla olisi oikeus saada kiinteistönhaltijalta kiinteistön jätahuoltoa koskevia tietoja.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kiinteistön haltijan olisi tehtävä jätettä koskeva ilmoitus ympäristönsuojelulautakunnalle. Ilmoitus liittyy jätahuollon valvontaan.

41 §. Säännöksessä tarkoitettuja valvontaviranomaisia olisivat ympäristöministeriö, lääninhallitus ja ympäristönsuojelulautakunta. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi, koska käsite kunnan jätahuoltoviranomainen ehdotetaan poistettavaksi laista. Ympäristönsuojelulautakunnalla tai sen määräämällä henkilöllä olisi oikeus suorittaa tarkastuksia asuinhuoneistoja lukuunottamatta kaikkialla, missä jätteitä kerätään, kuljetetaan tai käsitellään.

44 §. Kunnassa tehtyyn jätahuoltolain mukaiseen päätökseen haetaan yleensä muutosta valittamalla lääninoikeudelta. Muutoksenhakua koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että niistä päätöksistä, joiden tekeminen lain mukaan kuuluu ympäristönsuojelulautakunnalle haettaisiin muutosta valittamalla lääninoikeuteen. Jätahuollon järjestämistä koskeviin päätöksiin haettaisiin muutosta kunnallislaissa säädetyllä tavalla.

1.3. Laki ilmansuojelulain muuttamisesta

3, 10, 12, 13, 27, ja 28 §. Sisäasiainministeriön ilmansuojelutehtävät ovat siirtyneet ympäristöministeriölle. Tämän johdosta esitetään pykälä muutettavaksi siten, että ylimmän ilmansuojeluviranomaisen tehtävät hoitaa ympäristöministeriö.

4, 10, 14 ja 25 §. Säännöksiin ehdotetaan tehtäväksi kuntien ympäristönsuojelun hallintoa koskevan lain säätämistä johtuva muutos. Kunnalle kuuluvat ilmansuojelulain mukaiset ympäristönsuojelutehtävät siirtyisivät ehdotuksen mukaan ympäristönsuojelulautakunnalle. Käsitteestä kunnan ilmansuojeluviranomainen ehdotetaan luovuttavaksi.

5 §. Ympäristönsuojelulautakunnan ilmansuojelutehtäviä ei enää ehdotuksen mukaan voisi

kokonaan uskoa kuntien yhteisesti hoidettaviksi. Kunnat voisivat kuitenkin sopia tiettyjen ympäristönsuojelulautakunnan ilmansuojelutehtävien hoidosta yhteisesti. Näitä tehtäviä olisivat ilman laadun seuranta, ilmansuojelun tutkimus- ja suunnittelutehtävät samoin kuin valvonta ja koulutus. Ilmansuojelun viranomaistehtäviä hoitaisi kunkin kunnan ympäristönsuojelulautakunta.

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnasta annetun lain 2 §:n 3 kohdan mukaan yhteistyövaltuuskunta huolehtii kuntien ilmansuojelun seuranta-, tutkimus- ja suunnittelu- sekä koulutus- ja valistustehtävistä. Tämän vuoksi yhteistyövaltuuskuntaa koskevat säännökset ehdotetaan kumottaviksi tarpeettomina ilmansuojelulaista.

6, 8, 18, 19 ja 31 §. Lainkohtia ehdotetaan muutettaviksi, koska käsitteestä ilmansuojeluviranomainen ehdotetaan luovuttavaksi. Ilmansuojelulain mukaisia viranomaisia olisivat ympäristöministeriö, lääninhallitus ja ympäristönsuojelulautakunta.

29 §. Kuntien ympäristönsuojelun hallintoa koskevan lakiehdotuksen mukaan kunnille suoritettaisiin kultakin kalenterivuodelta valtionosuutta ympäristönsuojelutehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin, siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa säädetään. Tämän mukaisesti valtionosuuskelpoisia kustannuksia olisivat myös ilmansuojelulain 29 §:n tarkoittamat kerta- ja luontoisista ilmansuojelututkimuksista ja -selvityksistä sekä ilmanlaadun seurantaan tarkoitettujen laitteiden hankinnasta tai vuokraamisesta aiheutuvat kustannukset. Ilmansuojelulain 29 §:ään sisältyvät valtionosuussäännökset ehdotetaan kumottaviksi tarpeettomina.

Koska kunnat voisivat hoitaa ilmansuojelulain mukaiset tehtävät aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaisesti vuoden 1988 loppuun ehdotetaan että kunnat, jotka eivät saisi kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain mukaista valtionosuutta ilmansuojelulain 29 §:ssä tarkoitettuihin kustannuksiin, saisivat valtionosuuden sanotun lainkohdan nojalla vuoden 1988 loppuun.

1.4. Laki vesilain 20 luvun 1 §:n muuttamisesta

20:1. Kuntien ympäristönsuojelulautakuntien perustaminen ei merkitse lakisääteisten lautakuntien lukumäärän lisääntymistä, sillä samassa yhteydessä ehdotetaan vesilautakunnat lakkautetta-

viksi. Tämän johdosta ehdotetaan pykälää muutettavaksi. Mitä vesilaissa on säädetty vesilautakunnasta, koskisi vastedes ympäristönsuojelulautakuntaa. Tämän muutoksen johdosta on myös vesiasetusta tarkistettava.

1.5. Laki eräistä naapuruussuhteista annetun lain 19 §:n muuttamisesta

19 §. Lainkohtaan ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin siitä, että ympäristönsuojelulautakunnalle tai sen tehtäviä hoitavalle muulle kunnan toimielimelle on ennen naapuruussuhdelain 18 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämistä varattava tilaisuus antaa lausuntonsa.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Kuntien ympäristönsuojelun hallintoa koskevat tarkemmat säännökset on tarkoitus antaa asetuksella.

3. Voimaantulo

Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta sekä lait jätehuoltolain, ilmansuojelulain, vesilain 20 luvun 1 §:n ja eräistä naapuruussuhteista annetun lain 19 §:n muuttamisesta on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivästä heinäkuuta 1986.

Ympäristönsuojelulautakuntien tulisi saada riittävät voimavarat jätehuoltolain ja ilmansuojelulain mukaisten tehtävien hoitamista varten. Siksi ehdotetaan, että näiden lakien mukaiset tehtävät voitaisiin hoitaa nykyisin voimassa olevien säännösten mukaisesti vuoden 1988 loppuun. Kunnat voisivat siirtää nämä tehtävät ympäristönsuojelulautakunnalle heti, kun lautakunnalla olisi riittävät henkilöstö- ja muut voimavarat näihin tehtäviin, kuitenkin viimeistään vuoden 1989 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta säädetään tässä laissa. Kuntien ympäristönsuojelun tehtävistä ja niiden hoidosta on lisäksi voimassa mitä niistä on muualla laissa erikseen säädetty.

2 §

Lääninhallituksen tehtävät

Kuntien ympäristönsuojelua läänissä ohjaa ja valvoo lääninhallitus ympäristöministeriön alaisena.

3 §

Kunnan tehtävät

Kunnan tulee alueellaan valvoa ja edistää ympäristönsuojelua siten, että luontoa ja muuta ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä turvataan kunnan asukkaille terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava elinympäristö.

4 §

Kunnanhallituksen tehtävät

Ympäristönsuojelun yleissuunnittelua ja toimia ympäristönsuojelun huomioon ottamiseksi kunnan toiminnassa johtaa kunnanhallitus.

2 luku

Ympäristönsuojelulautakunta

5 §

Kunnan ympäristönsuojelulautakunta

Ympäristönsuojelutehtävien hoitamista varten kunnassa on ympäristönsuojelulautakunta.

Jos kunnan henkikirjoitettu asukasluku on alle 3 000, kunnanvaltuusto voi päättää, että ympä-

ristönsuojelulautakunnan tehtävät hoitaa muu lautakunta tai kunnanhallitus. Tällöin muuhun lautakuntaan tai kunnanhallitukseen sovelletaan ympäristönsuojelua koskevissa asioissa, mitä ympäristönsuojelulautakunnasta on säädetty.

Ympäristönsuojelulautakuntaan taikka 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa muuhun lautakuntaan tai kunnanhallitukseen voidaan asettaa jaosto tai jaostoja. Jaoston ratkaistaviksi voidaan antaa muitakin kuin kunnallislain (953/76) 61 §:n 1 momentissa ja 71 §:n 2 momentissa tarkoitettuja vähemmän tärkeitä asioita.

6 §

Ympäristönsuojelulautakunnan tehtävät

Ympäristönsuojelulautakunnan tehtävänä on ympäristönsuojelun valvomiseksi ja edistämiseksi kunnassa:

1) huolehtia ilmansuojelulaissa (67/82), jätehuoltolaissa (673/78), vesilaissa (264/61) sekä muissa laeissa sen hoidettaviksi säädettyistä tehtävistä;

2) huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä;

3) huolehtia ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista;

4) osallistua kunnassa tarvittavan ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen;

5) antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista kunnan muille viranomaisille;

6) huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa;

7) edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasiassa sekä

8) suorittaa muut sille johtosäännöllä määrätyt tehtävät.

7 §

Viranhaltijat

Ympäristönsuojelun tehtävien hoitamista varten voi kunnan palveluksessa olla yksi tai useampi viranhaltija. Virka voidaan perustaa päävirkana tai sivuvirkana taikka tehtävät yhdistää kunnan muuhun virkaan. Virka voidaan perustaa myös yhdistelmävirkana tai se voi olla useamman kunnan yhteinen.

Ympäristönsuojelun ammatillisella henkilöstöllä, jonka palkkaukseen suoritetaan valtionosuutta, tulee olla tehtävän edellyttämä ympäristöministeriön hyväksymä pätevyys.

3 luku

Valtionosuus ja suunnittelu

8 §

Suunnittelu- ja valtionosuuslain soveltaminen

Kunnalle suoritetaan valtionosuutta ympäristönsuojelutehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettussa laissa (677/82), jäljempänä suunnittelu- ja valtionosuuslaki, on säädetty, jollei jäljempänä tai muussa laissa toisin säädetä.

Mitä 1 momentissa tarkoitettussa laissa on säädetty sosiaali- ja terveydenhuollosta, koskee soveltuvin osin ympäristönsuojelua.

9 §

Poikkeukset suunnittelu- ja valtionosuuslaista

Suunnittelu- ja valtionosuuslain säännöksistä poiketaan seuraavasti:

1) suunnittelu- ja valtionosuuslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan ja 2 momentin, 4 §:n, 5 §:n 1 ja 2 kohdan, 6 §:n, 7 §:n 2 momentin, 8 §:n 1 kohdan, 13—15 §:n, 17 §:n 2, 4 ja 6 kohdan, 18 §:n 1 kohdan, 19, 21—24 ja 27 §:n sekä 31 §:n 1 ja 3 momentin säännöksiä ei sovelleta;

2) valtioneuvosto hyväksyy vuosittain hallituksen tulo- ja menoarvioesityksen antamisen yhteydessä valtakunnallisen suunnitelman ympäristönsuojelun järjestämisestä hyväksymisvuotta seuraavan viiden kalenterivuoden aikana (*valtakunnallinen suunnitelma*). Siihen sisällytetään myös selvitys valtionosuuteen oikeuttavan henkilökunnan määrän vuotuisista muutoksista. Valtakunnallisen suunnitelman valmistelee ympäristöministe-

riö ja lääninhallitukset avustavat ympäristöministeriötä valmistelussa;

3) lääninhallitusten on lähetettävä ympäristöministeriölle tiedoksi suunnittelu- ja valtionosuuslain 12 §:n 2 momentissa tarkoitetut yhteenvedot; sekä

4) sosiaali- ja terveysministeriön on ennen suunnittelu- ja valtionosuuslain 28 §:ssä tarkoitettujen kaavojen vahvistamista hankittava ympäristöministeriön lausunto.

4 luku

Erinäiset säännökset

10 §

Yhteistyövelvoite

Kunnan viranomaisten on ympäristönsuojelua koskevista asioista oltava keskenään tarpeellisessa yhteistyössä.

Jos kunnan viranomaisen käsiteltävänä olevalla asialla on olennainen merkitys ympäristönsuojelun kannalta, ympäristönsuojelulautakunnalle on pyrittävä varaamaan tilaisuus tulla kuulluksi asiassa.

11 §

Oikeus saada tietoja

Ympäristönsuojelulautakunnalla on oikeus saada kunnan ja valtion viranomaisilta lautakunnan tehtävien hoidon kannalta tarpeellisia tietoja, jollei salassapitovelvollisuutta koskevista säännöksistä muuta johdu.

12 §

Asetuksenantovaltuus

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

5 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

13 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kuuta 1986.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

14 §

Siirtymäsäännökset

Ympäristönsuojelulautakunnalle ilmansuojelulain ja jätehuoltolain nojalla kuuluvat tehtävät voidaan hoitaa tämän lain voimaantullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti vuoden 1988 loppuun.

Henkilö, joka on ennen tämän lain voimaantuloa valittu kunnan ympäristönsuojeluhallinnon virkaan, on edelleen kelpoinen vastaavaan virkaan.

Tämän lain 9 §:n ja suunnittelu- ja valtionosuuslain 2 luvun säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran vuosia 1987—1991 koskevaa ympäristönsuojelun valtakunnallista suunnitelmaa laadittaessa ja hyväksyttäessä sekä toteuttamissuunnitelmia laadittaessa ja vahvistettaessa.

15 §

Vuotta 1986 koskevat järjestelyt

Siitä poiketen, mitä suunnittelu- ja valtionosuuslain 17 §:n 10 kohdassa on säädetty, tässä laissa tarkoitettuun toimintaan suoritetaan valtionosuuden ennakko vuodelle 1986 hakemuksen perusteella siten kuin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 18 §:n 3 momentissa on säädetty.

Siitä poiketen mitä suunnittelu- ja valtionosuuslain 17 §:n 9 kohdassa on säädetty, tässä laissa tarkoitettuun toimintaan suoritettava valtionosuus vuodelle 1986 määräytyy kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 8 §:n 1 momentin mukaisesti.

Valtionosuus uusista viroista aiheutuviin kustannuksiin suoritetaan vuonna 1986 valtion tulo- ja menoarviossa määrättyissä rajoissa.

2.

Laki**jätehuoltolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä elokuuta 1978 annetun jätehuoltolain (673/78) 8 §:n 4 momentti sekä 45 §:n 2 momentti, näistä 45 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 13 päivänä helmikuuta 1981 annetussa laissa (117/81),

muutetaan 1 §:n 3 momentti, 4 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 ja 3 momentti, 9 ja 10 §, 11 §:n 1 momentti, 12 ja 14 §, 17 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 momentti, 21 §, 23 §:n 1 momentti, 23 b §:n 2 momentti, 23 d, 23 f ja 24 §, 28 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti, 33 §:n 2 ja 3 momentti, 38 §:n 1 momentti, 40 ja 41 § sekä 44 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti, 12 §, 23 §:n 1 momentti, 23 b §:n 2 momentti sekä 23 d ja 23 f § mainitussa 13 päivänä helmikuuta 1981 annetussa laissa, 9 § osittain muutettuna 15 päivänä maaliskuuta 1985 annetulla lailla (254/85), 10 § viimeksi mainitussa laissa sekä 21 § osittain muutettuna mainitulla 13 päivänä helmikuuta 1981 annetulla lailla, sekä

lisätään 17 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

Puolustusministeriön hallinnonalalla tapahtuvassa toiminnassa syntyvien jätteiden jätehuolto voidaan järjestää tämän lain säännöksistä poiketen, milloin lain soveltaminen voisi vaarantaa valtakunnan turvallisuuden vaatiman asioiden sa-

lassapidon tai milloin lain mukaista jätehuoltoa ei voida järjestää ilman erityistoimia. Jätehuoltoa koskevista järjestelyistä määrää näissä tapauksissa puolustusministeriö ympäristöministeriön antamien ohjeiden mukaisesti. Kohteet ja toiminnot, joiden jätehuolto järjestetään tässä momen-

tissa tarkoitettulla tavalla, määrää puolustusministeriö ympäristöministeriön suostumuksella.

4 §

Ympäristöministeriö voi päätöksellään määrätä, mitä jätteitä on pidettävä 1 momentissa tarkoitettuina ongelmajätteinä.

8 §

Jätehuollon ylin johto ja valvonta kuuluu ympäristöministeriölle.

Yleinen huolenpito jätehuollon järjestämisestä ja valvonnasta kuuluu kunnalle. Jätehuoltoa valvoo kunnassa ympäristönsuojelulautakunta.

9 §

Kunnat voivat huolehtia jätehuollon järjestämisestä myös yhteistoiminnassa.

Milloin kuntien yhteistoiminta on tarpeen jätehuollon järjestämiseksi tarkoituksenmukaisella tavalla ja tärkeä yleinen etu niin vaatii, valtioneuvosto voi velvoittaa kunnat yhteistoimintaan ja määrätä sen ehdoista.

Pääkaupunkiseudun kunnissa yleinen huolenpito jätehuollon järjestämisestä ja valvonnasta kuuluu pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnalle. Jätehuoltoa valvoo pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnassa sen ympäristönsuojelulautakunta.

10 §

Mitä tässä laissa on säädetty kunnasta, kunnanvaltuustosta, kunnanhallituksesta ja ympäristönsuojelulautakunnasta, sovelletaan myös pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskuntaan ja sen vastaaviin toimielimiin sekä, milloin jätehuollon järjestäminen on annettu kuntainliiton hoidettavaksi, tähän kuntainliittoon sekä sen liittovaltuustoon ja liittohallitukseen.

11 §

Kiinteistön haltijan on huolehdittava jätteiden keräilyä järjestämisestä kiinteistöllä sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja 24 §:n nojalla määrätään tai kunta erikseen määrää.

12 §

Kunnalla on oikeus määrätä 13 §:n 1 momentin mukaiseen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen liittyneiden kiinteistöjen jätteiden käytöstä uudelleen tai muutoin hyödyksi siitä al-

kaen, kun jätteet on koottu kiinteistöllä niille varattuihin paikkoihin.

14 §

Jos taaja-asutusalueen kiinteistöllä tai sillä sijaitsevassa laitoksessa harjoitettavasta teollisuus-, palvelu- tai niihin rinnastettavasta muusta toiminnasta syntyvä jäte poikkeaa laadultaan tai määrältään olennaisesti asuinkiinteistöjen jätteistä, kunta voi päättää, että kiinteistö tai laitos jää kokonaan tai osittain järjestetyn jätteenkuljetuksen ulkopuolelle. Samoin voidaan menetellä taaja-asutusalueella sijaitsevan asuinkiinteistön osalta, jos kuljetusta ei kiinteistön epädullisen sijainnin tai kuljetuksen ilmeisen hankaluuden vuoksi ole pidettävä tarkoituksenmukaisena.

Jos taaja-asutusalueella sijaitsevan asuinkiinteistön jätteen kuljetusta ei kiinteistön vähäisen jätemäärän tai jätteiden omatoimisen käsittelyn ja kuljetuksen vuoksi ole pidettävä tarpeellisena, kunnan asiana on hakemuksesta päättää, että asuinkiinteistö on jätettävä järjestetyn jätteenkuljetuksen ulkopuolelle.

17 §

Kunnan tulee huolehtia siitä, että yleiset jätteiden käsittelypaikat suunnitellaan, perustetaan ja hoidetaan asianmukaisesti.

Ympäristönsuojelulautakunnan tulee valvoa yleisiä jätteiden käsittelypaikkoja. Lautakunnalla on myös oikeus kieltää tuomasta käsittelypaikkoihin sellaisia jätteitä, jotka eivät sovellu niissä käsiteltäviksi.

19 §

Jätteitä saa kuljettaa vain yleisiin jätteiden käsittelypaikkoihin sen mukaan kuin kunta on osoittanut.

21 §

Milloin kiinteistön haltijan on 20 §:n mukaisesti järjestettävä jätteiden käsittely ja kiinteistölle syntyy tai siellä käsitellään ominaisuuksiltaan tai laadultaan sellaista jätettä kuin 16 §:n 2 momentissa tarkoitetaan taikka poikkeuksellisen paljon muuta jätettä, kiinteistön haltijan on esitettävä ympäristönsuojelulautakunnan tai ympäristöministeriön määräämissä tapauksissa lääninhallituksen hyväksyttäväksi suunnitelma kiinteistön jätehuollon järjestämisestä. Milloin jätteiden määrä tai koostumus muuttuu olennaisesti, on esitettävä tarkistettu suunnitelma. Suunnitel-

maa ei kuitenkaan tarvitse esittää yleisen jätteen käsittelypaikan eikä 23 §:n 1 momentissa tarkoitettun luvan nojalla tapahtuvan toiminnan osalta.

Kiinteistön haltijan on muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa esitettävä suunnitelma tai tarkistettu suunnitelma, jos ympäristönsuojelulautakunta tai lääninhallitus niin määrää.

Ympäristönsuojelulautakunta tai lääninhallitus voi suunnitelman hyväksyessään asettaa sen toteuttamiselle jätehuollon, jätteiden uudelleen- tai muun hyötykäytön ja ympäristönsuojelun kannalta tarpeellisia ehtoja.

23 §

Ongelmajätteitä ei saa niiden vaarattomaksi tekemiseksi käsitellä ilman lääninhallituksen myöntämää lupaa (*käsittelylupa*).

23 b §

Toiminnan olennaisesta supistamisesta tai toiminnan lopettamisesta on tehtävä viipymättä ilmoitus lääninhallitukselle.

23 d §

Käsittelyluvan saaneen käsittelylaitoksen tai -paikan toiminnan taikka muun ongelmajätteen käsittelyn lääninhallitus voi määrätä keskeytettäväksi, jos:

- 1) käsittelytoiminnasta aiheutuu merkityksellistä haittaa ympäristölle;
- 2) luvan saaneen toiminnan tekninen taso ei vastaa käsittelyluvan ehtoja; tai jos
- 3) luvan haltijalla ei ole käsittelyluvan edellyttämää asiantuntemusta.

23 f §

Joka aikoo tuoda maahan tai viedä maasta ongelmajätettä, on velvollinen vähintään 30 päivää ennen tuontia tai vientiä ilmoittamaan asiasta ympäristöministeriölle.

Ympäristöministeriö voi kieltää ongelmajätteen tuonnin tai viennin, jos on perusteltua syytä epäillä, että jäte ei tule kuljetetuksi tai käsitellyksi ympäristönsuojelun tai jätehuollon järjestämisen kannalta hyväksyttävällä tavalla. Kieltoa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Ympäristöministeriö voi myöntää poikkeuksia 1 momentissa tarkoitettusta ilmoittamisvelvollisuudesta.

24 §

Kunnanhallitus voi antaa yleisiä määräyksiä jäteastioista, -säkeistä ja -tiloista, niiden sijoittamisesta, tyhjentämisestä ja kunnossapidosta, jätteiden lajittelusta, kuljetusvälineistä ja -ajankohdista, noutoväleistä, käsittelytavoista ja muista näihin rinnastettavista jätehuollon järjestämiseen ja valvontaan liittyvistä seikoista. Määräykset on saatettava yleisesti tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Lisäksi määräykset on saatettava lääninhallituksen tietoon.

28 §

Jätehuoltomaksun yksityiskohtaiset perusteet sisältävän taksan hyväksyy kunnanvaltuusto.

31 §

Jätehuoltomaksu on suoritettava maksulipussa tai muistutuksen johdosta lähetetyssä uudessa maksulipussa ilmoitettuna aikana muutoksenhausta huolimatta. Jos maksua ei suoriteta kunnanhallituksen määräämässä ajassa, erääntyneelle määrälle on suoritettava korkoa 16 prosenttia vuodessa erääntymispäivästä.

33 §

Jos roskaantumisen aiheuttaja laiminlyö puhdistamisen, ympäristönsuojelulautakunta voi määrätä alueen puhdistettavaksi kunnan toimesta laiminlyöjän kustannuksella.

Jos roskaantumisen aiheuttajaa ei saada selville ja roskaantuminen on tapahtunut taaja-asutusalueella tai 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua alueella, ympäristönsuojelulautakunta voi määrätä alueen puhdistettavaksi sen kustannuksella, joka on velvollinen huolehtimaan jätteiden keräilystä kyseisellä alueella.

38 §

Jos tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattaminen laiminlyödään, ympäristönsuojelulautakunta voi laiminlyöjän kustannuksella teettää työn tai suorittaa toimenpiteen.

40 §

Kiinteistön haltijan on annettava 2 luvussa tarkoitettulle viranomaiselle ja jätteiden käsittelypaikkojen hoidosta ja valvonnasta vastaaville henkilöille näiden pyynnöstä tiedot kiinteistöllä syn-

tyvien jätteiden määrästä, koostumuksesta, käsittelyn kannalta merkityksellisistä ominaisuuksista sekä jätteiden käsittelystä.

Jos kiinteistöllä syntyy tai säilytetään ongelmajätettä tai jätettä, jonka laadusta ei ole sen käsittelyn kannalta riittävästi tietoa, kiinteistön haltijan on tehtävä jätettä koskeva ilmoitus ympäristönsuojelulautakunnalle.

41 §

Edellä 2 luvussa tarkoitetulla valvontaviranomaisella tai sen määräämällä henkilöllä on oikeus suorittaa toimialaansa kuuluvia tarkastuksia asuinhuoneistoja lukuunottamatta kaikkialla, missä jätteitä kerätään, kuljetetaan, varastoidaan tai käsitellään.

3.

Laki

ilmansuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 25 päivänä tammikuuta 1982 annetun ilmansuojelulain (67/82) 29 § sekä *muutetaan* 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 2 momentti, 5, 6, 8, 10, 12 ja 13 §, 14 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentti, 19 ja 24 §, 25 §:n 2 momentti, 27 ja 28 § sekä 31 §:n 2 momentti näin kuuluviksi:

3 §

Ilmansuojelun ylin johto ja valvonta kuuluu ympäristöministeriölle.

4 §

Kunnalle kuuluvista tämän lain mukaisista ilmansuojelutehtävistä huolehtii ympäristönsuojelulautakunta.

5 §

Kunnat voivat hoitaa ilmansuojelun seuranta-, tutkimus- ja suunnittelu- sekä koulutus- ja valistustehtäviä osittain myös yhteistoiminnassa.

6 §

Asetuksella säädettävät valtion viranomaiset ja tutkimuslaitokset antavat lausuntoja edellä 3 ja 4 §:ssä mainituille viranomaisille sekä toimivat muullakin tavoin ilmansuojelun asiantuntijaviran-

44 §

Ympäristönsuojelulautakunnan tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta lääninoikeudelta valittamalla 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kuuta 1986.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Kunnalle kuuluvat jätehuoltotehtävät voidaan vuoden 1988 loppuun hoitaa tämän lain voimaantullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

3 luku

Ilman pilaantumisen yleinen ehkäiseminen

8 §

Viranomaisten on tehtäviään suorittaessaan mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon ilmansuojelun näkökohdat ja siinä tarkoituksessa pidettävä tarpeellista yhteyttä lain 3 ja 4 §:ssä mainittuihin viranomaisiin.

10 §

Ympäristöministeriö voi antaa ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi yleisiä ohjeita:

1) ilmaan tulevien päästöjen ja niiden vaikutusten sekä ilman laadun tarkkailun järjestämisestä;

- 2) lääninhallitukselle ja ympäristönsuojelulautakunnalle tämän lain mukaan kuuluvien yleisten ilmansuojelutehtävien suorittamisesta; sekä
3) muista näihin rinnastettavista seikoista.

12 §

Ympäristöministeriö voi erityisestä syystä yksittäistapauksessa määrätä, että ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on tehtävä ilmoitus, vaikkei ilmoitusvelvollisuutta ole asetuksella säädetty.

13 §

Ilmoitus on tehtävä riittävän ajoissa ennen kuin ryhdytään toiminnan aloittamisen kannalta olennaisiin toimiin, kuitenkin viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan aloittamista. Ympäristöministeriö voi erityisestä syystä myöntää luvan ilmoituksen tekemiseen mainittua ajankohdtaa myöhemmin.

Edellä 12 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa ympäristöministeriön on varattava ilmoituksen tekemiseen riittävä aika siitä lukien kun toiminnan harjoittaja sai tiedon ministeriön päätöksestä.

14 §

Lääninhallituksen on hankittava ilmoituksesta ympäristönsuojelulautakunnan lausunto sekä muut asian käsittelemiseksi tarpeelliset lausunnot. Lääninhallituksen on myös varattava niille, joiden etuun ilmoitetusta toiminnasta aiheutuva ilman pilaantumisen vaara saattaa vaikuttaa, tilaisuus muistutuksen tekemiseen.

18 §

Edellä 3 ja 4 §:ssä mainitulla viranomaisella on oikeus tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi tehdä tarkastuksia ja niihin liittyviä tutkimuksia. Viranomainen voi käyttää tarkastukseen liittyvän tutkimuksen suorittamisessa apuna asiantuntijaviranomaista tai -laitosta.

19 §

Edellä 3 ja 4 §:ssä mainitulla viranomaisella on oikeus tarkkailla ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan vaikutuksia ja ilman laatua myös muualla kuin toiminnan harjoittajalle kuuluvalla alueella edellyttäen, ettei siitä aiheudu sanottavaa häittoa alueen omistajalle tai haltijalle. Tarkkailun aloittamisesta on ennakkolta ilmoitettava alueen omistajalle tai haltijalle. Jos edel-

lytysten olemassaolosta syntyy erimielisyyttä, asia voidaan saattaa lääninhallituksen ratkaistavaksi.

24 §

Lääninhallituksen 19 ja 21 §:n nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Ympäristöministeriön 12 §:n nojalla tekemästä päätöksestä ja lääninhallituksen 22 §:n 2 momentin nojalla tekemästä uhkasakon asettamista koskevasta päätöksestä ei saa erikseen valittaa.

Muutosta ympäristöministeriön ja lääninhallituksen muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty.

25 §

Valitusoikeus lääninhallituksen päätöksestä 14, 15 ja 17 §:ssä tarkoitetussa asiassa on myös laitoksen sijaintikunnan ympäristönsuojelulautakunnalla sekä sellaisen kunnan ympäristönsuojelulautakunnalla, jossa laitoksen toiminnalla saat-
taa olla merkitystä ilman pilaantumisen kannalta.

27 §

Ympäristöministeriö pitää *ilmansuojelun tietorekisteriä*, johon merkitään ilmansuojelun suunnittelu-, valvonta- ja tutkimustehtävien kannalta tarpeellisia tietoja. Tarkemmat säännökset rekisteristä annetaan asetuksella.

28 §

Ilmansuojelun ja sitä koskevien tehtävien hoidon edistämistä varten ympäristöministeriön yhteydessä toimii *ilmansuojelun neuvottelukunta*. Tarkemmat säännökset neuvottelukunnan tehtävistä, asettamisesta ja järjestysmuodosta annetaan asetuksella.

31 §

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei koske tietojen antamista 3 ja 4 §:ssä mainitulle viranomaiselle, terveysviranomaiselle, ilmansuojelun asiantuntijaviranomaiselle tai -laitokselle tai muulle viranomaiselle, joka tarvitsee tietoja ilmansuojelua koskevan tehtävän suorittamiseksi, eikä tietojen antamista syyttäjä- tai poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kuuta 1986.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Kunnalle tämän lain nojalla kuuluvat ilmansuojelutehtävät voidaan vuoden 1988 loppuun

hoitaa tämän lain voimaantullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Kunnille, jotka eivät vuosina 1986—88 saa valtionosuutta kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (/) nojalla, maksetaan valtionosuus ilmansuojelulain tällä lailla kumotun 29 §:n nojalla.

4.

Laki

vesilain 20 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 20 luvun 1 § näin kuuluvaksi:

20 luku Vesilautakunta

1 §

Mitä tässä laissa on säädetty vesilautakunnasta, koskee ympäristönsuojelulautakuntaa, josta on säädetty kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kuuta 1986.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki

eräistä naapurussuhteista annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään eräistä naapurussuhteista 13 päivänä helmikuuta 1920 annetun lain (26/20) 19 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä elokuuta 1958, 21 päivänä heinäkuuta 1977 ja 25 päivänä tammikuuta 1982 annetuilla laeilla (371/58, 581/77 ja (70/82), uusi näin kuuluva 3 momentti, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi:

19 §

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta hake-

muksesta on ympäristönsuojelulautakunnalle taikka sen tehtäviä hoitavalle kunnan muulle

toimielimelle varattava tilaisuus antaa lausunton-
sa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä
kuuta 1986.

— — — — —
Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1985

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ympäristöministeri *Matti Abde*

2.

Laki

jätehuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä elokuuta 1978 annetun jätehuoltolain (673/78) 8 §:n 4 momentti sekä 45 §:n 2 momentti näistä 45 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 13 päivänä helmikuuta 1981 annetussa laissa (117/81),

muutetaan 1 §:n 3 momentti, 4 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 ja 3 momentti, 9 ja 10 §, 11 §:n 1 momentti, 12 ja 14 §, 17 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 momentti, 21 §, 23 §:n 1 momentti, 23 b §:n 2 momentti, 23 d, 23 f ja 24 §, 28 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti, 33 §:n 2 ja 3 momentti, 38 §:n 1 momentti, 40 ja 41 § sekä 44 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti, 12 §, 23 §:n 1 momentti, 23 b §:n 2 momentti sekä 23 d ja 23 f § mainitussa 13 päivänä helmikuuta 1981 annetussa laissa, 9 § osittain muutettuna 15 päivänä maaliskuuta 1985 annetulla lailla (254/85), 10 § viimeksi mainitussa laissa sekä 21 § osittain muutettuna mainitulla 13 päivänä huhtikuuta 1981 annetulla lailla, sekä

lisätään 17 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Puolustusministeriön hallinnonalalla tapahtuvassa toiminnassa syntyvien jätteiden jätehuolto voidaan järjestää tämän lain säännöksistä poiketen, milloin lain soveltaminen voisi vaarantaa valtakunnan turvallisuuden vaatiman asioiden salsapidon tai milloin lain mukaista jätehuoltoa ei voida järjestää ilman erityistoimia. Jätehuoltoa koskevista järjestelyistä määrää näissä tapauksissa puolustusministeriö sisäasiainministeriön antamien ohjeiden mukaisesti. Kohteet ja toiminnot, joiden jätehuolto järjestetään tässä momentissa tarkoitetulla tavalla, määrää puolustusministeriö sisäasiainministeriön suostumuksella.

Puolustusministeriön hallinnonalalla tapahtuvassa toiminnassa syntyvien jätteiden jätehuolto voidaan järjestää tämän lain säännöksistä poiketen, milloin lain soveltaminen voisi vaarantaa valtakunnan turvallisuuden vaatiman asioiden salsapidon tai milloin lain mukaista jätehuoltoa ei voida järjestää ilman erityistoimia. Jätehuoltoa koskevista järjestelyistä määrää näissä tapauksissa puolustusministeriö *ympäristöministeriön* antamien ohjeiden mukaisesti. Kohteet ja toiminnot, joiden jätehuolto järjestetään tässä momentissa tarkoitetulla tavalla, määrää puolustusministeriö *ympäristöministeriön* suostumuksella.

4 §

Sisäasiainministeriö voi päätöksellään määrätä, mitä jätteitä on pidettävä 1 momentissa tarkoitettuina ongelmajätteinä.

Ympäristöministeriö voi päätöksellään määrätä, mitä jätteitä on pidettävä 1 momentissa tarkoitettuina ongelmajätteinä.

8 §

Jätehuollon ylin johto ja valvonta kuuluu sisäasiainministeriölle.

Jätehuollon ylin johto ja valvonta kuuluu *ympäristöministeriölle*.

Yleinen huolenpito jätehuollon järjestämisestä ja valvonnasta kuuluu kunnalle.

Yleinen huolenpito jätehuollon järjestämisestä ja valvonnasta kuuluu kunnalle. *Jätehuoltoa valvoo kunnassa ympäristönsuojelulautakunta.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Kunnan jätehuoltoviranomaisena toimii kunnanhallitus, jollei tehtävää ole ohje- tai johtosäännössä annettu jollekin lautakunnalle.

(4 mom. kumotaan)

9 §

Kunnat voivat huolehtia jätehuoltoon kuuluvien tehtävien hoitamisesta osittain tai kokonaisuudessaan yhteisesti. Tehtävät voidaan myös uskoa soveltuvan kuntainliiton hoidettaviksi. Pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltotehtävät hoitaa pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta.

Milloin kuntien yhteistoiminta on tarpeen jätehuoltoon kuuluvien tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi ja tärkeä yleinen etu niin vaatii, valtioneuvosto voi velvoittaa kunnat yhteistoimintaan ja määrätä sen ehdoista.

9 §

Kunnat voivat huolehtia jätehuollon järjestämisestä myös yhteistoiminnassa.

Milloin kuntien yhteistoiminta on tarpeen jätehuollon järjestämiseksi tarkoituksenmukaisella tavalla ja tärkeä yleinen etu niin vaatii, valtioneuvosto voi velvoittaa kunnat yhteistoimintaan ja määrätä sen ehdoista.

Pääkaupunkiseudun kunnissa yleinen huolenpito jätehuollon järjestämisestä ja valvonnasta kuuluu pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnalle. Jätehuoltoa valvoo pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnassa sen ympäristönsuojelulautakunta.

10 §

Mitä tässä laissa on säädetty kunnasta sekä kunnanvaltuustosta, kunnanhallituksesta ja kunnan jätehuoltoviranomaisesta, sovelletaan myös pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskuntaan ja sen vastaaviin toimielimiin sekä, milloin jätehuoltoon kuuluvat tehtävät on annettu kokonaisuudessaan kuntainliiton hoidettaviksi, tähän kuntainliittoon sekä liittovaltuustoon, liittohallitukseen ja jätehuoltoviranomaiseen.

10 §

Mitä tässä laissa on säädetty kunnasta, kunnanvaltuustosta, kunnanhallituksesta ja ympäristönsuojelulautakunnasta, sovelletaan myös pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskuntaan ja sen vastaaviin toimielimiin sekä, milloin jätehuollon järjestäminen on annettu kuntainliiton hoidettavaksi, tähän kuntainliittoon sekä sen liittovaltuustoon ja liittohallitukseen.

11 §

Kiinteistön haltijan on huolehdittava jätteiden keräilyä järjestämisestä kiinteistöllä sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja *kunnan jätehuoltoviranomainen* 24 §:n nojalla on määrännyt tai erikseen määrää.

11 §

Kiinteistön haltijan on huolehdittava jätteiden keräilyä järjestämisestä kiinteistöllä sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja 24 §:n nojalla määrätään tai kunta erikseen määrää.

12 §

Kunnan jätehuoltoviranomaisella on oikeus määrätä 13 §:n 1 momentin mukaiseen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen liittyneiden kiinteistöjen jätteiden käytöstä uudelleen tai muutoin hyödyksi siitä alkaen, kun jätteet on koottu kiinteistöllä niille varattuihin paikkoihin.

12 §

Kunnalla on oikeus määrätä 13 §:n 1 momentin mukaiseen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen liittyneiden kiinteistöjen jätteiden käytöstä uudelleen tai muutoin hyödyksi siitä alkaen, kun jätteet on koottu kiinteistöllä niille varattuihin paikkoihin.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

Jos taaja-asutusalueen kiinteistöllä tai sillä sijaitsevassa laitoksessa harjoitettavasta teollisuus-, palvelu- tai niihin rinnastettavasta muusta toiminnasta syntyvä jäte poikkeaa laadultaan tai määrältään olennaisesti asuinkiinteistöjen jätteistä, kunnan jätehuoltoviranomainen voi päättää, että kiinteistö tai laitos jää kokonaan tai osittain järjestetyn jätteenkuljetuksen ulkopuolelle. Samoin voidaan menetellä taaja-asutusalueella sijaitsevan asuinkiinteistön osalta, jos kuljetusta ei kiinteistön epädullisen sijainnin tai kuljetuksen ilmeisen hankaluuden vuoksi ole pidettävä tarkoituksenmukaisena.

Jos taaja-asutusalueella sijaitsevan asuinkiinteistön jätteenkuljetusta ei kiinteistön vähäisen jätemäärän tai jätteiden omatoimisen käsittelyn ja kuljetuksen vuoksi ole pidettävä tarpeellisena, kunnan jätehuoltoviranomaisen asiana on hakemuksesta päättää, että asuinkiinteistö on jätettävä järjestetyn jätteenkuljetuksen ulkopuolelle.

14 §

Jos taaja-asutusalueen kiinteistöllä tai sillä sijaitsevassa laitoksessa harjoitettavasta teollisuus-, palvelu- tai niihin rinnastettavasta muusta toiminnasta syntyvä jäte poikkeaa laadultaan tai määrältään olennaisesti asuinkiinteistöjen jätteistä, *kunta* voi päättää, että kiinteistö tai laitos jää kokonaan tai osittain järjestetyn jätteenkuljetuksen ulkopuolelle. Samoin voidaan menetellä taaja-asutusalueella sijaitsevan asuinkiinteistön osalta, jos kuljetusta ei kiinteistön epädullisen sijainnin tai kuljetuksen ilmeisen hankaluuden vuoksi ole pidettävä tarkoituksenmukaisena.

Jos taaja-asutusalueella sijaitsevan asuinkiinteistön jätteen kuljetusta ei kiinteistön vähäisen jätemäärän tai jätteiden omatoimisen käsittelyn ja kuljetuksen vuoksi ole pidettävä tarpeellisena, *kunnan* asiana on hakemuksesta päättää, että asuinkiinteistö on jätettävä järjestetyn jätteenkuljetuksen ulkopuolelle.

17 §

Kunnan tulee huolehtia siitä, että yleisiä jätteiden käsittelypaikkoja hoidetaan ja *valvotaan* asianmukaisesti.

Kunnan tulee huolehtia siitä, että *yleiset jätteiden käsittelypaikat suunnitellaan, perustetaan ja hoidetaan* asianmukaisesti.

Ympäristönsuojelulautakunnan tulee valvoa yleisiä jätteiden käsittelypaikkoja. Lautakunnalla on myös oikeus kieltää tuomasta käsittelypaikkoihin sellaisia jätteitä, jotka eivät sovellu niissä käsiteltäviksi.

19 §

Jätteitä saa kuljettaa vain yleisiin jätteiden käsittelypaikkoihin sen mukaan kuin kunnan jätehuoltoviranomainen on osoittanut.

19 §

Jätteitä saa kuljettaa vain yleisiin jätteiden käsittelypaikkoihin sen mukaan kuin *kunta* on osoittanut.

21 §

Milloin kiinteistön haltijan on 20 §:n mukaisesti järjestettävä jätteiden käsittely ja kiinteistölle syntyy tai siellä käsitellään ominaisuuksiltaan tai laadultaan sellaista jätettä kuin 16 §:n 2 momentissa tarkoitetaan taikka poikkeuksellisen paljon muuta jätettä, kiinteistön haltijan on esitettävä kunnan jätehuoltoviranomaisen tai sisäasiainministeriön määräämissä tapauksissa lääninhallituksen hyväksyttäväksi suunnitelma kiinteistön jätehuollon järjestämisestä. Milloin jätteiden määrä tai koostumus muuttuu olennaisesti, on esitettävä tarkistettu suunnitelma. Suunnitel-

21 §

Milloin kiinteistön haltijan on 20 §:n mukaisesti järjestettävä jätteiden käsittely ja kiinteistölle syntyy tai siellä käsitellään ominaisuuksiltaan tai laadultaan sellaista jätettä kuin 16 §:n 2 momentissa tarkoitetaan taikka poikkeuksellisen paljon muuta jätettä, kiinteistön haltijan on esitettävä *ympäristönsuojelulautakunnan* tai *ympäristöministeriön* määräämissä tapauksissa lääninhallituksen hyväksyttäväksi suunnitelma kiinteistön jätehuollon järjestämisestä. Milloin jätteiden määrä tai koostumus muuttuu olennaisesti, on esitettävä tarkistettu suunnitelma. Suunnitel-

Voimassa oleva laki

maa ei kuitenkaan tarvitse esittää yleisen jätteen käsittelypaikan eikä 23 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan nojalla tapahtuvan toiminnan osalta.

Kiinteistön haltijan on muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa esitettävä suunnitelma tai tarkistettu suunnitelma, jos kunnan jätehuoltoviranomainen niin määrää.

Viranomaisen voi suunnitelman hyväksyessään asettaa sen toteuttamiselle jätehuollon, jätteiden uudelleen- tai muun hyötykäytön ja ympäristönsuojelun kannalta tarpeellisia ehtoja.

23 §

Ongelmajätteitä ei saa niiden vaarattomaksi tekemiseksi käsitellä ilman sisäasiainministeriön myöntämää lupaa (*käsittelylupa*).

Ehdotus

maa ei kuitenkaan tarvitse esittää yleisen jätteen käsittelypaikan eikä 23 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan nojalla tapahtuvan toiminnan osalta.

Kiinteistön haltijan on muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa esitettävä suunnitelma tai tarkistettu suunnitelma, jos *ympäristönsuojelulautakunta tai lääninhallitus* niin määrää.

Ympäristönsuojelulautakunta tai lääninhallitus voi suunnitelman hyväksyessään asettaa sen toteuttamiselle jätehuollon, jätteiden uudelleen- tai muun hyötykäytön ja ympäristönsuojelun kannalta tarpeellisia ehtoja.

23 §

Ongelmajätteitä ei saa niiden vaarattomaksi tekemiseksi käsitellä ilman *lääninhallituksen* myöntämää lupaa (*käsittelylupa*).

23 b §

Toiminnan olennaisesta supistamisesta tai toiminnan lopettamisesta on tehtävä viipymättä ilmoitus sisäasiainministeriölle.

Toiminnan olennaisesta supistamisesta tai toiminnan lopettamisesta on tehtävä viipymättä ilmoitus *lääninhallitukselle*.

23 d §

Käsittelyluvan saaneen käsittelylaitoksen tai -paikan toiminnan taikka muun ongelmajätteiden käsittelyn sisäasiainministeriö voi määrätä keskeytettäväksi, jos:

- 1) käsittelytoiminnasta aiheutuu merkityksellistä haittaa ympäristölle;
- 2) luvan saaneen toiminnan tekninen taso ei vastaa käsittelyluvan ehtoja; tai jos
- 3) luvan haltijalla ei ole käsittelyluvan edellyttämää asiantuntemusta.

23 d §

Käsittelyluvan saaneen käsittelylaitoksen tai -paikan toiminnan taikka muun ongelmajätteiden käsittelyn *lääninhallitus* voi määrätä keskeytettäväksi, jos:

- 1) käsittelytoiminnasta aiheutuu merkityksellistä haittaa ympäristölle;
- 2) luvan saaneen toiminnan tekninen taso ei vastaa käsittelyluvan ehtoja; tai jos
- 3) luvan haltijalla ei ole käsittelyluvan edellyttämää asiantuntemusta.

23 f §

Joka aikoo tuoda maahan tai viedä maasta ongelmajätettä, on velvollinen vähintään 30 päivää ennen tuontia tai vientiä ilmoittamaan asiasta sisäasiainministeriölle.

Sisäasiainministeriö voi kieltää ongelmajätteen tuonnin tai viennin, jos on perusteltua syytä epäillä, että jäte ei tule kuljetetuksi tai käsitellyksi ympäristönsuojelun tai jätehuollon järjestämisen kannalta hyväksyttävällä tavalla. Kieltoa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Sisäasiainministeriö voi myöntää poikkeuksia 1 momentissa tarkoitetusta ilmoittamisvelvollisuudesta.

23 f §

Joka aikoo tuoda maahan tai viedä maasta ongelmajätettä, on velvollinen vähintään 30 päivää ennen tuontia tai vientiä ilmoittamaan asiasta *ympäristöministeriölle*.

Ympäristöministeriö voi kieltää ongelmajätteen tuonnin tai viennin, jos on perusteltua syytä epäillä, että jäte ei tule kuljetetuksi tai käsitellyksi ympäristönsuojelun tai jätehuollon järjestämisen kannalta hyväksyttävällä tavalla. Kieltoa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Ympäristöministeriö voi myöntää poikkeuksia 1 momentissa tarkoitetusta ilmoittamisvelvollisuudesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

Kunnan jätehuoltoviranomainen voi antaa yleisiä määräyksiä jäteastioista, -säkeistä ja -tiloista, niiden sijoittamisesta, tyhjentämisestä ja kunnossapidosta, jätteiden lajittelusta, kuljetusvälineistä ja -ajankohdista, noutoväleistä, käsittelytavoista ja muista näihin rinnastettavista jätehuollon järjestämiseen liittyvistä seikoista. Määräykset on saatettava yleisesti tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Lisäksi määräykset on saatettava lääninhallituksen tietoon.

28 §

Jätehuoltomaksun yksityiskohtaiset perusteet sisältävän taksan hyväksyy kunnanvaltuusto, *jonka päätös on alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi.*

31 §

Jätehuoltomaksu on suoritettava maksulipussa tai muistutuksen johdosta lähetetyssä uudessa maksulipussa ilmoitettuna aikana muutoksenhausta huolimatta. Jos maksua ei suoriteta kunnanhallituksen määräämässä ajassa, erääntyneelle määrälle on suoritettava korkoa 12 prosenttia vuodessa erääntymispäivästä.

33 §

Jos roskaantumisen aiheuttaja laiminlyö puhdistamisen, kunnan jätehuoltoviranomainen voi määrätä alueen puhdistettavaksi kunnan toimesta laiminlyöjän kustannuksella.

Jos roskaantumisen aiheuttajaa ei saada selville ja roskaantuminen on tapahtunut taaja-asutusalueella tai 11 §:n 2 momentissa tarkoitettulla alueella, kunnan jätehuoltoviranomainen voi määrätä alueen puhdistettavaksi sen kustannuksella, joka on velvollinen huolehtimaan jätteiden keräilystä kyseisellä alueella.

38 §

Jos tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattaminen laiminlyödään, kunnan jätehuoltoviranomainen voi laiminlyöjän kustannuksella teettää työn tai suorittaa toimenpiteen.

24 §

Kunnanhallitus voi antaa yleisiä määräyksiä jäteastioista, -säkeistä ja -tiloista, niiden sijoittamisesta, tyhjentämisestä ja kunnossapidosta, jätteiden lajittelusta, kuljetusvälineistä ja -ajankohdista, noutoväleistä, käsittelytavoista ja muista näihin rinnastettavista jätehuollon järjestämiseen *ja valvontaan* liittyvistä seikoista. Määräykset on saatettava yleisesti tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Lisäksi määräykset on saatettava lääninhallituksen tietoon.

28 §

Jätehuoltomaksun yksityiskohtaiset perusteet sisältävän taksan hyväksyy kunnanvaltuusto.

31 §

Jätehuoltomaksu on suoritettava maksulipussa tai muistutuksen johdosta lähetetyssä uudessa maksulipussa ilmoitettuna aikana muutoksenhausta huolimatta. Jos maksua ei suoriteta kunnanhallituksen määräämässä ajassa, erääntyneelle määrälle on suoritettava korkoa 16 prosenttia vuodessa erääntymispäivästä.

33 §

Jos roskaantumisen aiheuttaja laiminlyö puhdistamisen, *ympäristönsuojelulautakunta* voi määrätä alueen puhdistettavaksi kunnan toimesta laiminlyöjän kustannuksella.

Jos roskaantumisen aiheuttajaa ei saada selville ja roskaantuminen on tapahtunut taaja-asutusalueella tai 11 §:n 2 momentissa tarkoitettulla alueella, *ympäristönsuojelulautakunta* voi määrätä alueen puhdistettavaksi sen kustannuksella, joka on velvollinen huolehtimaan jätteiden keräilystä kyseisellä alueella.

38 §

Jos tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattaminen laiminlyödään, *ympäristönsuojelulautakunta* voi laiminlyöjän kustannuksella teettää työn tai suorittaa toimenpiteen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

40 §

Kiinteistön haltijan on annettava *tämän lain* 2 luvussa tarkoitetulle jätehuoltoviranomaiselle ja jätteiden käsittelypaikkojen hoidosta ja valvonnasta vastaaville henkilöille näiden pyynnöstä tiedot kiinteistöllä syntyvien jätteiden määrästä, koostumuksesta, käsittelyn kannalta merkityksellisistä ominaisuuksista sekä jätteiden käsittelystä.

Jos kiinteistöllä syntyy tai säilytetään ongelma-jätettä tai jätettä, jonka laadusta ei ole sen käsittelyn kannalta riittävästi tietoa, kiinteistön haltijan on tehtävä jätettä koskeva ilmoitus kunnan jätehuoltoviranomaiselle.

41 §

Tämän lain 2 luvussa tarkoitetulla jätehuoltoviranomaisella tai sen määräämällä henkilöllä on oikeus suorittaa toimialaansa kuuluvia tarkastuksia asuinhuoneistoja lukuunottamatta kaikkialla, missä jätteitä kerätään, kuljetetaan, varastoidaan tai käsitellään.

44 §

Kunnan jätehuoltoviranomaisen *tämän lain* nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta lääninoikeudelta valittamalla 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.

Sisäasiainministeriölle 23 ja 23 a—23 e §:n mukaan kuuluvaa toimivaltaa voidaan asetuksella siirtää lääninhallitukselle.

45 §

40 §

Kiinteistön haltijan on annettava 2 luvussa tarkoitetulle *viranomaiselle* ja jätteiden käsittelypaikkojen hoidosta ja valvonnasta vastaaville henkilöille näiden pyynnöstä tiedot kiinteistöllä syntyvien jätteiden määrästä, koostumuksesta, käsittelyn kannalta merkityksellisistä ominaisuuksista sekä jätteiden käsittelystä.

Jos kiinteistöllä syntyy tai säilytetään ongelma-jätettä tai jätettä, jonka laadusta ei ole sen käsittelyn kannalta riittävästi tietoa, kiinteistön haltijan on tehtävä jätettä koskeva ilmoitus *ympäristönsuojelulautakunnalle*.

41 §

Edellä 2 luvussa tarkoitetulla *valvontaviranomaisella* tai sen määräämällä henkilöllä on oikeus suorittaa toimialaansa kuuluvia tarkastuksia asuinhuoneistoja lukuunottamatta kaikkialla, missä jätteitä kerätään, kuljetetaan, varastoidaan tai käsitellään.

44 §

Ympäristönsuojelulautakunnan *tämän lain* nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta lääninoikeudelta valittamalla 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.

(2 mom. kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kuuta 1986.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Kunnalle kuuluvat jätehuoltotehtävät voidaan vuoden 1988 loppuun hoitaa tämän lain voimaantullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

3.

Laki ilmansuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 25 päivänä tammikuuta 1982 annetun ilmansuojelulain (67/82) 29 § sekä *muutetaan* 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 2 momentti, 5, 6, 8, 10, 12 ja 13 §, 14 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentti, 19 ja 24 §, 25 §:n 2 momentti, 27 ja 28 § sekä 31 §:n 2 momentti näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Ilmansuojelun ylin johto ja valvonta kuuluu sisäasiainministeriölle.

3 §

Ilmansuojelun ylin johto ja valvonta kuuluu ympäristöministeriölle.

4 §

Kunnalle kuuluvat tämän lain mukaiset ilmansuojelutehtävät hoitaa kunnanhallitus, jollei tehtävää ole johtosäännössä määrätty jollekin lautakunnalle (*kunnan ilmansuojeluviranomainen*).

Kunnalle kuuluvista tämän lain mukaisista ilmansuojelutehtävistä huolehtii ympäristönsuojelulautakunta.

5 §

Kunnat voivat huolehtia niille tämän lain mukaan kuuluvista tehtävistä osittain tai kokonaan yhteisesti.

5 §

Kunnat voivat hoitaa ilmansuojelun seuranta-, tutkimus- ja suunnittelu- sekä koulutus- ja valistustehtäviä osittain myös yhteistoiminnassa.

Kunnalle tämän lain mukaan kuuluvat tehtävät voidaan uskoa myös soveltuvan kuntainliiton tai pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnan hoidettaviksi. Tämän lain säännöksiä kunnasta ja kunnan ilmansuojeluviranomaisesta sovelletaan tällöin vastaavasti kuntainliittoon ja kuntainliiton ilmansuojeluviranomaiseen sekä pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskuntaan ja sen vastaavaan toimielimeen.

6 §

Asetuksella säädettävät valtion viranomaiset ja tutkimuslaitokset antavat lausuntoja ilmansuojeluviranomaisille sekä toimivat muullakin tavoin ilmansuojelun asiantuntijaviranomaisina tai -laitoksina siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

6 §

Asetuksella säädettävät valtion viranomaiset ja tutkimuslaitokset antavat lausuntoja 3 ja 4 §:ssä mainituille viranomaisille sekä toimivat muullakin tavoin ilmansuojelun asiantuntijaviranomaisina tai -laitoksina siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

8 §

Viranomaisten on tehtäviään suorittaessaan mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon ilmansuojelun näkökohdat ja siinä tarkoituksessa pidettävä tarpeellista yhteyttä ilmansuojeluviranomaisiin.

8 §

Viranomaisten on tehtäviään suorittaessaan mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon ilmansuojelun näkökohdat ja siinä tarkoituksessa pidettävä tarpeellista yhteyttä 3 ja 4 §:ssä mainittuihin viranomaisiin.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Sisäasiainministeriö voi antaa ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi yleisiä ohjeita:

- 1) ilmaan tulevien päästöjen ja niiden vaikutusten sekä ilman laadun tarkkailun järjestämisestä;
- 2) ilmansuojeluviranomaisille tämän lain mukaan kuuluvien yleisten ilmansuojelutehtävien suorittamisesta; sekä
- 3) muista näihin rinnastettavista seikoista.

12 §

Sisäasiainministeriö voi erityisestä syystä yksittäistapauksessa määrätä, että ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on tehtävä ilmoitus, vaikkei ilmoitusvelvollisuutta ole asetuksella säädetty.

13 §

Ilmoitus on tehtävä riittävän ajoissa ennen kuin ryhdytään toiminnan aloittamisen kannalta olennaisiin toimiin, kuitenkin viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan aloittamista. Sisäasiainministeriö voi erityisestä syystä myöntää luvan ilmoituksen tekemiseen mainittua ajankohtaa myöhemmin.

Edellä 12 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa sisäasiainministeriön on varattava ilmoituksen tekemiseen riittävä aika siitä lukien kun toiminnan harjoittaja sai tiedon ministeriön päätöksestä.

14 §

Lääninhallituksen on hankittava ilmoituksesta kunnan ilmansuojeluviranomaisen lausunto sekä muut asian käsittelemiseksi tarpeelliset lausunnot. Lääninhallituksen on myös varattava niille, joiden etuun ilmoitetusta toiminnasta aiheutuva ilman pilaantumisen vaara saattaa vaikuttaa, tilaisuus muistutuksen tekemiseen.

18 §

Ilmansuojeluviranomaisella on oikeus tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi tehdä tarkastuksia ja niihin liittyviä tutkimuksia. Ilmansuojeluviranomainen voi käyttää tarkastukseen liittyvän tutkimuksen suorittamisessa apuna asiantuntijaviranomaista tai -laitosta.

10 §

Ympäristöministeriö voi antaa ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi yleisiä ohjeita:

- 1) ilmaan tulevien päästöjen ja niiden vaikutusten sekä ilman laadun tarkkailun järjestämisestä;
- 2) *lääninhallitukselle ja ympäristönsuojelulautakunnalle* tämän lain mukaan kuuluvien yleisten ilmansuojelutehtävien suorittamisesta; sekä
- 3) muista näihin rinnastettavista seikoista.

12 §

Ympäristöministeriö voi erityisestä syystä yksittäistapauksessa määrätä, että ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on tehtävä ilmoitus, vaikkei ilmoitusvelvollisuutta ole asetuksella säädetty.

13 §

Ilmoitus on tehtävä riittävän ajoissa ennen kuin ryhdytään toiminnan aloittamisen kannalta olennaisiin toimiin, kuitenkin viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan aloittamista. *Ympäristöministeriö* voi erityisestä syystä myöntää luvan ilmoituksen tekemiseen mainittua ajankohtaa myöhemmin.

Edellä 12 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa *ympäristöministeriön* on varattava ilmoituksen tekemiseen riittävä aika siitä lukien kun toiminnan harjoittaja sai tiedon ministeriön päätöksestä.

Lääninhallituksen on hankittava ilmoituksesta *ympäristönsuojelulautakunnan* lausunto sekä muut asian käsittelemiseksi tarpeelliset lausunnot. Lääninhallituksen on myös varattava niille, joiden etuun ilmoitetusta toiminnasta aiheutuva ilman pilaantumisen vaara saattaa vaikuttaa, tilaisuus muistutuksen tekemiseen.

18 §

Edellä 3 ja 4 §:ssä mainitulla viranomaisella on oikeus tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi tehdä tarkastuksia ja niihin liittyviä tutkimuksia. *Viranomainen* voi käyttää tarkastukseen liittyvän tutkimuksen suorittamisessa apuna asiantuntijaviranomaista tai -laitosta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

Ilmansuojeluviranomaisella on oikeus tarkkaila ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan vaikutuksia ja ilman laatua myös muualla kuin toiminnan harjoittajalle kuuluvalla alueella edellyttäen, ettei siitä aiheudu sanottavaa haittaa alueen omistajalle tai haltijalle. Tarkkailun aloittamisesta on ennakolta ilmoitettava alueen omistajalle tai haltijalle. Jos edellytysten olemassaolosta syntyy erimielisyyttä, asia voidaan saattaa lääninhallituksen ratkaistavaksi.

24 §

Lääninhallituksen 19 ja 21 §:n nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Sisäasiainministeriön 12 §:n nojalla tekemästä päätöksestä ja lääninhallituksen 22 §:n 2 momentin nojalla tekemästä uhkasakon asettamista koskevasta päätöksestä ei saa erikseen valittaa.

Muutosta sisäasiainministeriön ja lääninhallituksen muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty.

25 §

Valitusoikeus lääninhallituksen päätöksestä 14, 15 ja 17 §:ssä tarkoitettussa asiassa on myös laitoksen sijaintikunnan ilmansuojeluviranomaisella sekä sellaisen kunnan ilmansuojeluviranomaisella, jossa laitoksen toiminnalla saattaa olla merkitystä ilman pilaantumisen kannalta.

27 §

Sisäasiainministeriö pitää *ilmansuojelun tietorekisteriä*, johon merkitään ilmansuojelun suunnittelu-, valvonta- ja tutkimustehtävien kannalta tarpeellisia tietoja. Tarkemmat säännökset rekisteristä annetaan asetuksella.

28 §

Ilmansuojelun ja sitä koskevien tehtävien hoidon edistämistä varten sisäasiainministeriön yhteydessä toimii *ilmansuojelun neuvottelukunta*. Tarkemmat säännökset neuvottelukunnan tehtävistä, asettamisesta ja järjestysmuodosta annetaan asetuksella.

19 §

Edellä 3 ja 4 §:ssä mainitulla viranomaisella on oikeus tarkkailla ilman pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan vaikutuksia ja ilman laatua myös muualla kuin toiminnan harjoittajalle kuuluvalla alueella edellyttäen, ettei siitä aiheudu sanottavaa haittaa alueen omistajalle tai haltijalle. Tarkkailun aloittamisesta on ennakolta ilmoitettava alueen omistajalle tai haltijalle. Jos edellytysten olemassaolosta syntyy erimielisyyttä, asia voidaan saattaa lääninhallituksen ratkaistavaksi.

24 §

Lääninhallituksen 19 ja 21 §:n nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. *Ympäristöministeriön* 12 §:n nojalla tekemästä päätöksestä ja lääninhallituksen 22 §:n 2 momentin nojalla tekemästä uhkasakon asettamista koskevasta päätöksestä ei saa erikseen valittaa.

Muutosta *ympäristöministeriön* ja lääninhallituksen muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty.

Valitusoikeus lääninhallituksen päätöksestä 14, 15 ja 17 §:ssä tarkoitettussa asiassa on myös laitoksen sijaintikunnan *ympäristönsuojelulautakunnalla* sekä sellaisen kunnan *ympäristönsuojelulautakunnalla*, jossa laitoksen toiminnalla saattaa olla merkitystä ilman pilaantumisen kannalta.

27 §

Ympäristöministeriö pitää *ilmansuojelun tietorekisteriä*, johon merkitään ilmansuojelun suunnittelu-, valvonta- ja tutkimustehtävien kannalta tarpeellisia tietoja. Tarkemmat säännökset rekisteristä annetaan asetuksella.

28 §

Ilmansuojelun ja sitä koskevien tehtävien hoidon edistämistä varten *ympäristöministeriön* yhteydessä toimii *ilmansuojelun neuvottelukunta*. Tarkemmat säännökset neuvottelukunnan tehtävistä, asettamisesta ja järjestysmuodosta annetaan asetuksella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

29 §

Kunnalle maksetaan valtionosuutta tämän lain mukaisista kertaluontoisista ilmansuojelututkimuksista ja -selvityksistä aiheutuviin kustannuksiin sekä ilman laadun seurantaan tarkoitettujen laitteiden hankkimisesta tai vuokraamisesta aiheutuviin kustannuksiin kuntien kantokykyluokituksen perusteella seuraavasti:

Kantokyky- luokka	Valtionosuus prosentteissa
1	70
2	66
3	62
4	58
5	54
6	51
7	48
8	45
9	42
10	39

Valtionosuuden myöntämisen edellytyksenä on, että 1 momentissa tarkoitettu toimenpide on tarpeellinen ja että toimenpiteeseen on hankittu ennen sen aloittamista lääninhallituksen hyväksyminen.

Milloin kunnan ilmansuojelutehtäviä suorittaa sellainen viran- tai toimenhaltija, jonka palkkaukseen kunta saa valtionosuutta muun lain nojalla, valtionosuus suoritetaan vähentämättömänä kyseisen lain nojalla myös ilmansuojelutehtävien osalta.

31 §

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei koske tietojen antamista ilmansuojeluviranomaiselle, terveysviranomaiselle, ilmansuojelun asiantuntijaviranomaiselle tai -laitokselle tai muulle viranomaiselle, joka tarvitsee tietoja ilmansuojelua koskevan tehtävän suorittamiseksi, eikä tietojen antamista syyttäjä- tai poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi.

29 §

(Kumotaan)

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei koske tietojen antamista 3 ja 4 §:ssä mainitulle viranomaiselle, terveysviranomaiselle, ilmansuojelun asiantuntijaviranomaiselle tai -laitokselle tai muulle viranomaiselle, joka tarvitsee tietoja ilmansuojelua koskevan tehtävän suorittamiseksi, eikä tietojen antamista syyttäjä- tai poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kuuta 1986.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Kunnalle tämän lain nojalla kuuluvat ilmansuojelutehtävät voidaan vuoden 1988 loppuun

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hoitaa tämän lain voimaantullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Kunnille, jotka eivät vuosina 1986—88 saa valtionosuutta kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (/) nojalla, maksetaan valtionosuus ilmansuojelulain tällä lailla kumotun 29 §:n nojalla.

4.

Laki

vesilain 20 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 20 luvun 1 § näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 luku

Vesilautakunta

1 §

Kunnassa on vesilautakunta, jollei lääninhallitus kunnan esityksestä määrää, että kunnanhallituksen tai muun kunnallisen viranomaisen tulee toimia vesilautakuntana. Jos syytä on, kunnanvaltuusto voi jakaa kunnan alueen piireihin ja asettaa kuhunkin piiriin eri lautakunnan.

Vesilautakunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, jotka kunnallisvaltuusto valitsee neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Vesilautakunnasta sekä sen puheenjohtajasta ja jäsenistä on voimassa, jollei tässä laissa ole toisin säädetty, mitä kunnallislainsäädännössä on kunnallisista lautakunnista ja kunnallisista luottamusmiehistä säädetty.

1 §

Mitä tässä laissa on säädetty vesilautakunnasta, koskee ympäristönsuojelulautakuntaa, josta on säädetty kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kuuta 1986.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki

eräistä naapuruussuhteista annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään eräistä naapuruussuhteista 13 päivänä helmikuuta 1920 annetun lain (26/20) 19 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä elokuuta 1958, 21 päivänä heinäkuuta 1977 ja 25 päivänä tammikuuta 1982 annetuilla laeilla (371/58, 581/77 ja 70/82), uusi näin kuuluva 3 momentti, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyy 4—6 momentiksi:

Ehdotus

19 §

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta hakemuksesta on ympäristönsuojelulautakunnalle taikka sen tehtäviä hoitavalle kunnan muulle toimielimelle varattava tilaisuus antaa lausuntonsa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä
kuuta 1986.

